

Droga Litwy do Europy

1994.04.26 Traktat polsko-litewski o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy

” Polityka wschodnia opiera się na mistyfikacji, na rzekomej obronie czyichś interesów, na sypaniu solą historycznych ran i na patrzeniu bardziej w przeszłość niż w przyszłość. Polityka europejska lub zachodnia opiera się na rozsądku, pragmatyzmie i patrzeniu bardziej w przyszłość niż w przeszłość. **Dziś wybieramy pomiędzy polityką europejską a polityką wschodnią.** Chciałbym przypomnieć, że w trudnym czasie, całkiem niedawno, trzy lata temu, nasi byli szefowie rządów szukali i znajdowali schronienie w Polsce — mówił Gediminas Kirkilas w 1994 roku podczas debaty nt. ratyfikacji traktatu. »8-9

Przyjęcie Litwy do NATO 2004.03.29

2004.05.01 Wstąpienie Litwy do UE

20 lat Litwy w Unii Europejskiej: podsumowujemy zmiany

Mozna długo dywagować, co dała Unia Europejska zwykłemu człowiekowi — jednak ekonomista Aleksandras Izgorodinas w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” jasno wskazuje: to wspólny rynek, większa siła polityczna, a co za tym idzie, miejsca pracy, większa stabilność, wzrost płac i poziomu życia. Tymczasem trwa debata na temat dalszego przekształcania UE. Ścierają się dwie podstawowe koncepcje, które można streścić w nazwie „Stanów Zjednoczonych Europy” i „wspólnocie ojczyzn”. »6-7

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt).

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski, Anna Pieszko,
Antoni Radczenko, Marian Paluszkie-
wicz — fotoreporter.

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. +370 685 040 84),
kolport@kurierwilenski.lt), Jolanta
Balkiewicz — reklama (tel. +370 260
84 44, reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

*Materialów niezamówionych redakcja
nie zwraca. Zastrzega sobie prawo
do skracania i adiustacji tekstów.*

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

*Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbiedzne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023-2024.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Związek Polaków na Litwie obchodził 35-lecie

Anna Pieszko

Największa polska organizacja społeczna w naszym kraju, Związek Polaków na Litwie (ZPL), obchodzi w tym roku 35. rocznicę założenia. Dzisiaj ZPL liczy około 9 tysięcy osób zrzeszonych w 250 kołach terenowych na Litwie i 14 oddziałach. Uroczystość z udziałem członków organizacji i gości odbyła się w sobotę, 27 kwietnia, w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Obchody uświetniły występy zespołów „Wilenka” i „Sto Uśmiechów”.

Związek Polaków na Litwie powstał w kwietniu 1989 r., w okresie odrodzenia narodowego Litwy. Wyłonił się on z innej organizacji, Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego Polaków na Litwie działającego przy Litewskim Funduszu Kultury. Do przekształcenia SSKPL w Związek Polaków na Litwie doszło 15-16 kwietnia 1989 r., na I Zjeździe SSKPL. Stowarzyszenie działające w sferze kultury zostało zreorganizowane w ZPL, samodzielną organizację działającą w obronie Polaków mieszkających na Litwie. U sterów Związku stali kolejno prezesi: Jan Sienkiewicz (1989-1991, 2000-2001), Jan Gabriel Mincewicz (1991-1994), Ryszard Maciejkianiec (1994-2000), Michał Mackiewicz (2002-2021).

— Nadrzędnym celem ZPL było i pozostaje zachowanie i krzewienie polskości, kultury, języka, patriotyzmu. Robi się to poprzez działania skierowane na zachowanie oświaty polskiej na Litwie. Zabiegamy o nasze prawa

również na inne sposoby, poprzez udział w procesie demokratycznym, czyli reprezentację swoich przedstawicieli w wyborach na różnym szczeblu: od samorządów do Parlamentu Europejskiego — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” podkreśla prezes ZPL Waldemar Tomaszewski.

Jak dodaje, dziś już mało kto pamięta, że ZPL był na początku organizacją społeczno-polityczną. Dopiero z wejściem w życie w 1994 r. litewskiej ustawy, zgodnie z którą ZPL nie mógł już uczestniczyć w wyborach, ZPL uległ wymuszonej transformacji i z jego szeregów została wyłoniona partia polityczna pod nazwą Akcja Wyborcza Związku Polaków na Litwie (następnie AWPL, obecnie AWPL-ZChR).

— Dzisiaj niemożliwe jest oddzielenie funkcji społecznych organizacji od politycznych. Działamy razem, to nas wzmacnia — zaznacza prezes. Jak mówi, w szeregach ZPL jest sporo młodzieży.

— Mamy młode osoby w Radzie Naczelnej, mamy sporo młodych osób na stanowiskach prezesów kół. To

jest kluczowe dla przyszłości organizacji — wskazuje.

ZPL od początku prowadzi szeroką działalność społeczno-kulturalną. Zainicjowane w latach 90. sztandarowe imprezy — festyny kultury polskiej — odbywają się do dzisiaj. To m.in. słynne „Kwiaty Polskie” w Niemenczyźnie, „Pieśń znad Solczy” w rejonie solecznickim, „Dźwięcz, Polska Pieśni!” w rejonie trockim, „Śpiewaj z nami” w rejonie szyrwincim. Związek jest też inicjatorem wielu wydarzeń sportowych, społecznych, m.in. odbywającego się latem rodzinnego zlotu turystycznego. Dbając o zachowanie pamięci historycznej, organizuje też obchody rocznicowe w miejscach pamięci w Zułowie, Krawczunach, na Rossie i in. ZPL opiekuje się zabytkami polskimi i pomnikami żołnierzy polskich a także znanych Polaków.

Obchody 35-lecia ZPL już się rozpoczęły w poszczególnych kołach organizacji i będą trwały do końca roku. A już 4 maja ulicami Wilna przejdzie Parada Polskości, która również uczci tegoroczny jubileusz. ■

Uroczystości jubileuszowe z udziałem członków organizacji i gości odbyły się 27 kwietnia w DKP w Wilnie
Fot. Wiktor Jusiel, L24.lt

■ Na wileńskim lotnisku trwają prace rekonstrukcyjne terminali Fot. Dainius Labutis, ELTA

1,2 proc. podatku dla „Kuriera Wileńskiego”

Szanowni Czytelnicy! Apelujemy do Was o przekazanie 1,2 proc. od wpłaconego przez Was w 2023 r. do Inspekcji Podatkowej podatku dochodowego — na rzecz „Kuriera Wileńskiego”. Jest to kluczowe, aby polski dziennik na Litwie mógł istnieć. Bez swoich mediów społeczność Polaków na Litwie nie będzie miała siły przebiccia, aby walczyć o swoje interesy.

Krok po kroku

Mieszkańcy Litwy na rzecz organizacji pozarządowych

mogą co roku przekazać 1,2 proc. swojego podatku.

Jak można wesprzeć „Kuriera Wileńskiego”? Wystarczy do 2 maja 2024 r. złożyć elektronicznie wniosek FR0512. Możemy go przekazać za pośrednictwem EDS (lit. Elektroninio deklaravimo sistema) po wejściu na stronę <https://deklaravimas.vmi.lt>. Kolejność działań:

Wybieramy: Deklaravimas
Klikamy: Pildyti formą; Wypełniamy formularz wg instrukcji;

Aby wypełnić wniosek FR0512, należy wpisać kod

identyfikacyjny „Kuriera Wileńskiego” — 300073186 (įmonės kodas 300073186).

UWAGA: wniosek złożony po 2 maja br. już nie będzie rozpatrywany. Zostanie on także odrzucony, jeżeli w terminie przed 2 maja br. nie złożymy deklaracji podatkowej GPM311 za 2023 rok.

Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące składania deklaracji FR0512 można uzyskać na stronie internetowej www.vmi.lt lub telefonicznie pod nr tel. 1882.

■ Redakcja

Imieniny

30 kwietnia

Afrodyzji, Andrei, Bartłomieja, Benedykta, Donata, Jakuba, Katarzyny, Kwiryna, Ludwika, Makyma, Marii, Mariana, Piotra, Piusa, Rozamundy, Wawrzyńca

1 maja

Anieli, Asafa, Berty, Floryna, Izydora, Jakuba, Jeremiasza, Juliana, Lubomira, Mai, Orencjusza, Petroneli, Tamary, Wiwalda

Cytat dnia

„Francuska broń nuklearna powinna być częścią europejskiej debaty na temat obronności” — powiedział w niedzielę dziennikarzom prezydent Francji Emmanuel Macron. Choć francuska doktryna nuklearna dotychczas zakładała użycie broni atomowej w przypadku zagrożenia dla żywotnych interesów kraju, Macron zadeklarował, że jest otwarty na nadanie tym interesom bardziej „europejskiego wymiaru”.

Liczba dnia

68 proc. Niemców jest za zwiększeniem nakładów na wojsko, a 29 proc. jest przeciwnego zdania — informuje agencja DPA, której udostępniono badanie przeprowadzone na zlecenie magazynu „Internationale Politik”.

Obchody Święta Konstytucji 3 Maja na Rosie

Ambasada RP w Wilnie zaprasza do wzięcia udziału w tradycyjnych obchodach Święta Narodowego Trzeciego Maja na cmentarzu na Rosie. Uroczystości odbędą się w piątek,

3 maja, o godz. 12.00 przy Mauzoleum Matki i Serca Syna.

233 lata temu, 3 maja 1791 r., uchwalona przez Sejm Wielki konstytucja wprowadziła trójpodział władzy, niosła gwarancje swobód obywatelskich, przywoływała tradycje chrześcijańskie, tolerancji i wartości Oświecenia.

Jako pierwsza w Europie i druga na świecie Ustawa Rządowa stanowiła dowód głębokiego patriotyzmu oraz zrozumienia spraw obywatelskich i społecznych.

Konstytucja 3 Maja już od momentu jej uchwalenia stała się dla mieszkańców Rzeczypospolitej symbolem niepodległości. Dawała świadectwo, że narody

Rzeczypospolitej podjęły wysiłek dla wspólnego ocalenia kraju,

a pamięć o niej pomogła zachować tożsamość w trudnych latach zaborów.

KULTURA Wydarzenia na 100-lecie urodzin Banionisa

Z okazji 100. rocznicy urodzin aktora Donatasa Banionisa w poniedziałek odbyło się wydarzenie „Unforget”. To wspólne przedsięwzięcie Litewskiego Związku Teatru i Stowarzyszenia Twórców Sztuki Związku Teatru, obejmujące otwarcie „Ściany Gwiazd”, wykład na temat twórczości Banionisa oraz pokaz filmu „Ja — biedny król” (lit. „Aš — vargšas karalius”). We wtorek 30 kwietnia w Poniewieżu przed Teatrem Dramatycznym im. J. Miltinisa odsłonięta zostanie rzeźba aktora. Niedawno na naszych łamach pisaliśmy też o specjalnym pokazie filmowym, który organizował Litewski Związek Kinematografistów, na którym wyświetlony był film z wątkami polsko-litewskimi, „Marš, marš, tra-ta-ta”.

OBRONA Inicjatywa „4 proc.” zebrała 50 tys. podpisów

Inicjatywa „4 procent”, która chce zachęcić władze do przeznaczenia 4 proc. PKB na obronność, zebrała ponad 50 tys. podpisów elektronicznych i została przekazana władzom. Biznes wzywa polityków do porozumienia w tej kwestii. Konieczny jest „strategiczny konsensus” w sprawie 4 proc. PKB na obronność, bez spierania się o szczegóły. Inicjatywa przewiduje także wysłanie pracowników na szkolenia wojskowe. Organizatorzy spotkają się z prezydentem, parlamentem i rządem. „W ciągu 23 dni nasza inicjatywa zebrała ponad 50 tys. kwalifikujących się podpisów elektronicz-

nych. Dziś rano podzieliliśmy się petycją z odpowiednimi władzami. Naszym następnym oczekiwaniem jest jak najszybsze zainicjowanie spotkań z instytucjami i rozpoczęcie dyskusji na temat tego, jak inicjatywa może zostać jak najszybciej przekształcona w rzeczywistość” — powiedział Mantas Mikuckas, prezes zarządu „4 procent” na konferencji prasowej w poniedziałek 29 kwietnia.

WOJNA Świadkowie zbrodni odpowiedzieli w Sejmie na pytania

W poniedziałek 29 kwietnia w Sejmie odbyły się publiczne sesje pytań i odpowiedzi od osób, które przeżyły wojnę Rosji z Ukrainą. Wydarzenie „Echa tragedii: świadectwa cywilów i dzieci o wojnie Rosji przeciwko Ukrainie” ma pozwolić na dzielenie się świadectwami oraz wspomnieniami z doświadczeń okupacji i deportacji. Organizatorzy twierdzą, że pytania miały na celu zwiększenie świadomości o niszczycielskim wpływie wojny, koncentrując się na osobistych przeżyciach cywilów i dzieci. Dodatkowo omówiono kwestie prawnej i politycznej odpowiedzialności za zbrodnie wojenne Rosji na Ukrainie. Wydarzenie było inicjatywą sieci obywatelskiej Opora, Międzynarodowego Centrum Zwycięstwa Ukrainy oraz Ukreate Hub.

KORUPCJA Specjaliści Regitry skazani

Wileński Sąd Okręgowy podtrzymał wyrok dwóch specjalistów Regitry, skazanych za przyjmowanie łapówek od osób przystępujących do egzaminu na prawo jazdy. Prokuratura informuje, że sąd odrzucił apelację obrońców oraz utrzymał wyroki za handel wpływami. Skazani zostali ukarani grzywną od 4,9 tys. do 7,3 tys. euro. Dodatkowo T.G. i V.S. stracili prawo do pracy w służbie cywilnej na trzy lata. Sprawa dotyczyła przyjmowania łapówek w zamian za zdanie egzaminu na prawo jazdy. Skazani

próbowali również handlować środkami odurzającymi, za co zostali skazani — jeden na dwa lata i drugi na trzy lata i dwa miesiące pozbawienia wolności.

SENIORZY W dużych miastach jest więcej samotnych

Seniorzy są bardziej samotni w dużych miastach, wynika z badań przeprowadzonych przez Sidabrinę linię. Kierownik organizacji, Marius Čiuželis, podkreślił, że typową osobą dzwoniącą jest starsza kobieta mieszkająca samotnie w metropolii. W obszarach wiejskich samotność jest mniejsza. Badania potwierdzają, że mieszkańcy miast częściej odczuwają izolację, w przeciwieństwie do społeczności wiejskich, gdzie istnieje większa gotowość do udzielenia pomocy potrzebującym.

TRANSPORT Zmiany w ruchu na ul. Szopena

W związku z rekonstrukcją sieci ciepłowniczych od poniedziałku na ulicy Wilhelma Szopena w Wilnie, między ulicami Šv. Stepono i Sodų, wprowadzono ograniczenia w ruchu. Ograniczenia potrwać do 7 czerwca. Dostęp będą miały tylko autobusy, trolejbusy, auta serwisowe, a także rowery i piesi. Władze miasta ostrzegają, że nowe przepisy mogą spowodować zatłoczenie na okolicznych ulicach oraz opóźnienia w komunikacji miejskiej. Organizatorzy ruchu będą dyrygować pojazdami na alternatywne trasy.

PODATKI Rozważany jest podatek od ubezpieczeń

Premier Ingrida Šimonytė nie wykluczyła wprowadzenia podatku od usług firm ubezpieczeniowych, aby sfinansować obronność. Premier wskazała, że podatek VAT nie może być zastosowany do usług ubezpieczeniowych, ale możliwe jest wprowadzenie specjalnego podatku.

Valius Ažuolas, członek sejmowej komisji budżetu i finansów, argumentuje, że obecne opodatkowanie usług firm ubezpieczeniowych jest zbyt niskie. Minister Gintarė Skaistė obawia się, że nowy podatek sprawi, że usługi ubezpieczeniowe staną się droższe. Andrius Romanovskis z Litewskiego Stowarzyszenia Ubezpieczycieli nie rozważał dotychczas wprowadzenia tego podatku. Firmy ubezpieczeniowe obecnie płacą standardowy 15 proc. podatku od zysków.

POLACY NA LITWIE

Parada Polskości już 4 maja

Związek Polaków na Litwie zaprasza do udziału w tradycyjnej już świątecznej paradzie. Uroczystym pochodem uczymy Dzień Polonii i Polaków za Granicą oraz kolejną rocznicę Konstytucji 3 Maja. ZPL zaprasza 4 maja do przybycia przed południem na Plac Niepodległości przy litewskim parlamencie, skąd o godz. 12:00 świąteczna parada ruszy ulicami Wilna do Ostrej Bramy, gdzie o godz. 13:30 zostanie odprawiona Msza św. Organizatorzy informują, że w tym roku upamiętniamy 20. rocznicę akcesji Litwy i Polski do Unii Europejskiej oraz 35-lecie Związku Polaków na Litwie, proszą przy tym o zabranie ze sobą biało-czerwonych atrybutów, identyfikujących szyldów i logo organizacji polskich, szkół, przedszkoli i zespołów artystycznych.

WOJNA Ostrzał ukraińskiej infrastruktury zwiększy emigrację

Olha Ajwazowska, przewodnicząca ukraińskiej sieci obywatelskiej „Opora”, ostrzega, że rosyjski ostrzał obiektów energetycznych

spowoduje masową emigrację Ukraińców z powodu złej sytuacji systemu energetycznego. Ajwazowska podkreśliła, że brak funduszy na naprawy i modernizację sprawi, że ludzie będą zmuszeni opuścić kraj. Międzynarodowy Trybunał Karny wydał nakazy aresztowania dla rosyjskich oficerów odpowiedzialnych za ostrzał obiektów cywilnych. Putin także został oskarżony o zbrodnie wojenne.

TRANSPORT Zmiany ruchu przy lotnisku w Wilnie

Lotnisko w Wilnie zamyka drogę dojazdową do terminalu odlotów od 29 kwietnia. Pojazdy będą kierowane do innych obszarów w celu parkowania. Zmiana związana z restrukturyzacją lotniska i nowym terminalem o większej przepustowości. Rekonstrukcja ma zakończyć się w październiku.

PREZYDENT Végèlė zaskarżył wizytę Nausėdy w Możejkach

Prezydent Gitanas Nausėda odwiedził Możejki, gdzie spotkał się z lokalnymi mieszkańcami i merem Rūtą Matulaitienė. W planach był także udział w dyskusji na temat ułatwień dla osób z niepełnosprawnościami oraz wizyta w Muzeum. Jego rywal, Ignas Végèlė, zarzucił mu wykorzystywanie zasobów państwowych na cele wyborcze. Prezydentura w obronie odpowiedziała, że Nausėda regularnie odwiedzał regiony już od dłuższego czasu, jeszcze przed kampanią wyborczą.

SAMORZĄDY 152 tys. euro dla poszkodowanych w burzy

Rząd przyznał 152 tys. euro na naprawę dachów domów w samorządzie poniewieskim dotkniętym burzą w sierpniu ubiegłego roku. Pomoc pochodzi z rezerwy państwowej. Samorząd poprosił o ponad 1 mln euro na rekompensatę szkód, jednak rząd skupił się na naprawie dachów mieszkańców. W grudniu pomoc

otrzymały także inne samorządy dotknięte burzą. W projekcie uchwały zaleca się przyznanie wsparcia tylko w przypadku dachów domów. Burza spowodowała ogłoszenie stanu wyjątkowego w części samorządu w sierpniu ubiegłego roku.

WILNO Ma powstać park Mamuta za 13 mln euro

W rezerwacie geomorfologicznym w Szeszkini w Wilnie ma powstać park Mamuta. Nazwa parku nawiązuje do znalezionych tu mamucich kości, co może wskazywać, że wcześniej ten teren zamieszkiwały te prastare zwierzęta. Wstępna wartość projektu parku wynosi około 13 mln euro (z VAT). Donatas Baltrušaitis z firmy architektonicznej Bauland planuje stworzyć otwarte muzeum, a także ścieżki piesze i rowerowe między dzielnicami miasta. Prace mają ruszyć pod koniec 2025 r. Projekt ma zachować środowisko naturalne, tworząc korzystne warunki dla lokalnych gatunków. W planach jest również budowa wiaduktu dla zwierząt. Bauland pracuje także nad projektem przechowywania rowerów i skuterów w Wilnie.

TRANSPORT Wypadków hulajnóg więcej, ale mniej poważnych

W ubiegłym roku w Wilnie odnotowano wzrost liczby osób zgłaszających obrażenia po wypadkach na hulajnodze elektrycznej, ale spadek poważnych urazów. Dyrektor kliniki Žalgiris w Szpitalu Uniwersyteckim w Wilnie, Dalius Matkevičius, podaje, że w 2022 roku było 2100 przypadków, a w 2023 — 2362. Natomiast liczba pacjentów z poważnymi urazami zmniejszyła się z 710 w 2022 roku do 409 w 2023. Poważnie ranni często byli pod wpływem alkoholu.

20 lat Litwy w Unii Europejskiej: ekonomista podsumowuje zmiany

Antoni Radczenko

W tym dniu przed 20 laty nasz kraj stał się pełnowymiarowym członkiem Unii Europejskiej. Ekonomista Aleksandras Izgorodinas sądzi, że bycie w UE pozytywnie wpłynęło na dobrobyt mieszkańców.

W 1889 r. II Międzynarodówka wprowadziła 1 maja jako Święto Pracy. Święto zostało ustanowione dla upamiętnienia wydarzeń w Chicago z 1886 r., które były częścią ogólnokrajowej akcji na rzecz 8-godzinnego dnia pracy. W przypadku Litwy data 1 maja dotyczyła wielu wydarzeń historycznych. Przykładowo w tym dniu car Rosji Mikołaj I zlikwidował Uniwersytet Wileński, w 1896 r. powstała pierwsza litewska partia politycz-

na — Socjaldemokratyczna Partia Litwy, której celem było stworzenie niepodległego państwa litewskiego. Jednak, jeśli weźmiemy historię współczesną, to ten dzień kojarzy się przede wszystkim z rokiem 2004, kiedy państwo stało się częścią Unii Europejskiej. Polska członkiem UE również stała się w tym samym dniu.

CIĄGŁY PROCES INTEGRACJI I DOBROBYT MIESZKAŃCÓW

„Chociaż członkostwo Litwy w Unii Europejskiej liczy dwie dekady, to integracja unijna jest niekończącym się procesem” — czytamy na stronie Ministerstwa Spraw Zagranicznych Litwy.

Warto zaznaczyć, że wejście Litwy do UE miało wpływ na życie nie tylko państwa, ale również zwykłego człowieka.

— Jeśli chodzi o zwykłego mieszkańca, to członkostwo w Unii Europejskiej wpłynęło na jego dobrobyt. Tu chodzi przede wszystkim o miejsce na rynku pracy i wynagrodzenie. Nasz biznes, tu można wspomnieć o sektorze transportowym lub logistycznym, stając się integralną częścią rynku Europy, stworzył nowe miejsca pracy. Po drugie, na terytorium Litwy powstały nowe zakłady, które stworzyły nowe miejsca pracy. Bardzo ważnym aspektem jest również dofinansowanie ze strony unijnej.

7.>>

■ W dniu 1 maja 2004 r. nasze państwo stało się częścią Unii Europejskiej

6.>>

Dotacje szły między innymi na wzmocnienie litewskiej gospodarki. Można długo dywagować na temat tego, co dała Unia Europejska zwykłemu człowiekowi. Tym niemniej podstawa to nowe miejsca pracy i wyższe wynagrodzenia — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” ekonomista Aleksandras Izgorodinas.

EURO A CENY

Od 2015 r. Litwa należy do strefy euro. Wspólną europejską walutę Litwa wprowadziła rok później niż Łotwa oraz cztery lata później niż Estonia. Polska dotychczas nie wprowadziła u siebie euro.

— Tu warto zwrócić uwagę na to, że gospodarka Litwy rosła dużo szybciej niż średnia unijna. To miało wpływ na wzrost cen. Jeśli jednak spojrzymy na wzrost cen w ostatnich latach, to trudno powiedzieć, czy w przypadku Litwy inflacja była najwyższa. Warto wiedzieć, że ostatnio Unia miała kryzysy energetyczne i każdy kraj członkowski miał własny sposób na to, jak walczyć z kryzysem. Na przykład na Litwie mieliśmy taką sytuację, że ceny wzniosły się o tyle, o tyle ile zdrożała energia. Niektóre kraje wybierały inne drogi. Więc faktycznie mieliśmy o wiele większą inflację, ale to właśnie zależało od tego, jaki konkretny kraj przyjmował konkretne antykryzysowe działania — zaznaczył Izgorodinas.

DWIE KONCEPCJE: KONFEDERACJA A ORGANIZACJA MIĘDZYNARODOWA

Od pewnego czasu w Unii Europejskiej trwają dyskusje, jak dalej ma rozwijać się integracja europejska. Generalnie ścierają się dwie koncepcje. Z jednej strony większa centralizacja, z drugiej unia ojczyzn lub niepodległych państw. Jednym ze zwolenników federalizacji lub większej centralizacji Unii Europejskiej jest prezydent Francji. Faktycznie od 2017 r., czyli od początku swej pierwszej kadencji, głowa Francji niejednokrotnie mówiła o potrze-

Aleksandras Izgorodinas
Fot. Dainius Labutis, ELTA

bie utworzenia wspólnej armii, o większych pełnomocnictwach instytucji unijnych.

Krytycy takiego podejścia mówią o zanikaniu państw narodowych oraz o powstaniu „zjednoczonych stanów Europy”.

— Trzeba zaznaczyć, że zmiany idą cały czas. Sądzę, że gdyby nie było zmian w systemie, to wówczas mielibyśmy do czynienia z czymś negatywnym. Trzeba rozumieć, że Unia Europejska jest bardzo żywym projektem, więc czymś naturalnym jest to, że ten projekt jest

ciągle korygowany. Teraz mówi się o większej federalizacji Unii Europejskiej. Moim zdaniem nie warto kopiować na przykład Stanów Zjednoczonych. Stany mają własny system zarządzania, Europa ma własny. Z pewnością warto zobaczyć, co tam jest dobrego i to zastosować w naszych warunkach. Tym niemniej nie warto kopiować systemu — oświadczył Aleksandras Izgorodinas.

Unia Europejska powstała 1 listopada 1993 r. na mocy podpisanego 7 lutego 1992 r. traktatu z Maastricht. Za początek zjednoczonej Europy uważa się powstanie w 1952 r. ponadnarodowej organizacji Wspólnoty Węgla i Stali, której współzałożycielami były: Belgia, Francja, Włochy, Luksemburg oraz wówczas Niemcy Zachodnie. Później powstała Europejska Wspólnota Gospodarcza. Między ekspertami dotychczas trwa spór, czym jest Unia Europejska. Czy tylko sojuszem niepodległych państw, czy pewną formą konfederacji.

Unia jest członkiem Światowej Organizacji Handlu, G7 i G20. Tym niemniej nadal to państwa członkowskie odgrywają główną rolę, jeśli chodzi o politykę UE. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Jeśli chodzi o zwykłego mieszkańca, to członkostwo w Unii Europejskiej wpłynęło na jego dobrobyt

Marsz Litwy do Europy zaczął się od traktatu z Polską

Apolinary Klonowski

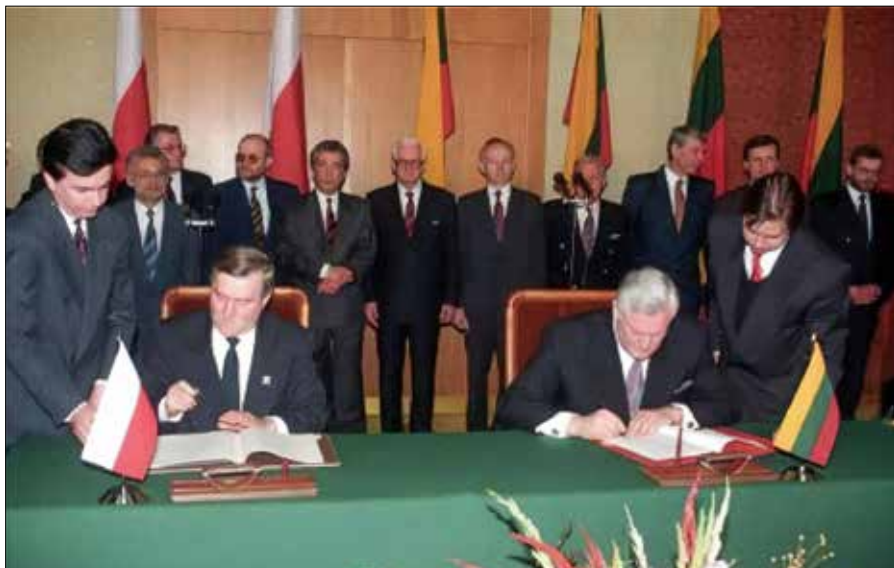
Mijają trzy dekady od podpisania traktatu między Polską a Litwą o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy. Traktat ratyfikowano 6 miesięcy później. Wtedy, w 1994 r., ostro w obronie traktatu wypowiedział się Gediminas Kirkilas. Nie wszyscy jednak byli zwolennikami ratyfikacji.

„Dzisiaj wybieramy pomiędzy polityką europejską a polityką wschodnią” — podsumowywał Kirkilas. Z kolei jeden z posłów odwołał się nawet do historii, do słów Mikołaja Radziwiłła, że „lepiej rękę uciąć niż podpisać niekorzystną dla kraju umowę”. Później Sakalas, sygnatariusz aktu 11 marca, po oddaniu głosu za ratyfikacją, wyśmiał tę postawę: „Zapraszam do pójścia (więc) za przykładem Radziwiłła”. Tymczasem do litewskiego sejmku przyszła wiadomość, że strona polska ratyfikowała traktat bez jednego głosu sprzeciwu.

Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy podpisano 26 kwietnia 1994 r. w Wilnie, czyli 30 lat temu. Do dziś bywa przywoływany, szczególnie ze względu na zapisy w nim zawarte. Jednak, jak podkreśla dr Barbara Jundo-Kaliszewska w specjalnym wywiadzie dla „Kuriera Wileńskiego”, „często postrzegamy traktat jako dokument regulujący prawa mniejszości polskiej, (...) a tak naprawdę legitymizował nasze istnienie jako państwa w oczach naszego sąsiada”.

W traktacie znalazło się ubolewanie i żal z powodu zbrojnych konfliktów pomiędzy Litwinami a Polakami. Jednak na tym stawia się krzyżyk i kreśli nową historię, opartą na poszanowaniu integralności — i uznaniu Wilna za stolicę Litwy, a Warszawy za stolicę Polski — co w 1994 r. dla Litwy nie było sprawą banalną.

Litwa, jak i Polska, zrzekły się tym samym wszelkich roszczeń terytorialnych względem siebie. W przypadku Polski możemy mówić o sen-

Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy podpisano 26 kwietnia 1994 r. w Wilnie Fot. MSZ.gov.pl, opr. red.

tymencie do Wilna i Wileńszczyzny. W przypadku Litwy — do bliskiej kulturze litewskiej Suwalszczyzny. Po zrzeczeniu się roszczeń pada frazes „i roszczeń takich (obie strony) nie będą miały w przyszłości”.

PUNKTY DOTYCZĄCE POLAKÓW

Najczęściej przywoływanym w kontekście relacji polsko-litewskich artykułem jest artykuł 14. To w nim zawarto zobowiązanie do zapewnienia mniejszościom narodowym — polskiej na Litwie i litewskiej w Polsce — nauki w języku narodowym i dostępu do informacji w tym języku. Jako oddzielny punkt zapisano prawo do „używania swych imion i nazwisk w brzmieniu języka mniejszości narodowej”.

Ten postulat w pełni nigdy nie został zrealizowany. Ustawa, którą Litwa przyjęła w 2022 r. daje możliwość użycia w zapisie znaków „w”, „q” i „x”, a Polacy na Litwie mogą nie „litewszczyć” fonetycznej pisowni. To znaczy, że Anna może być Anną, a nie Aną, a Mickiewicz Mickiewiczem, nie Mickevičiusem. Sprawa nazwisk nie została więc zamknięta, mimo że Li-

twin w Polsce mają możliwość zapisywania imion i nazwisk w oryginalnym brzmieniu.

„JĘZYK MNIJSZOŚCI PRZED URZĘDAMI”

Z perspektywy polskiej mniejszości narodowej wydają się interesujące także zapisy o tym, że strony „rozważą dopuszczenie używania języka mniejszości narodowych przed swymi urzędami, szczególnie zaś w tych jednostkach administracyjno-terytorialnych, w których dużą część ludności stanowi mniejszość narodowa”. Litwa po „rozważeniu” postanowiła takiej możliwości Polakom nie dawać.

Za dwujęzyczne tabliczki wciąż pojawiają się nagany i kary Inspekcji Języka Litewskiego i innych instytucji. Ostatnim głośnym przypadkiem były tabliczki w miejscowości Orzelówka, które wywołały oburzenie inspektora Audriusa Valotki.

W swoich komentarzach zagalopował się nawet do porównania Polaków na Litwie do Rosjan w Donbasie, za co później przeprosił ambasadora RP na Litwie, Konstantego Radziwiłła, który poprosił go o osobistą rozmowę.

8.>>

Jednak ze stanowiska o nielegalności dwujęzycznych tablic się nie wycofał.

Takie tablice po stronie polskiej są stosowane bez utrudnień, co można zobaczyć choćby w Sejnach.

BURZLIWA DISKUSJA NA LITWIE

Litewski Sejm ratyfikował wspomniany traktat w dniu 13 października 1994 r. Tego samego dnia traktat ratyfikowała Polska. Jednak posiedzenie Sejmu Litwy, na którym ratyfikowano tę umowę, było znacznie bardziej burzliwe, niż po stronie polskiej.

Narodowcy (lit. tautininkai) opowiadali się przeciwko ratyfikacji. Mečislovas Treinys posunął się nawet do stwierdzenia, że „zapisy są niekorzystne dla Litwy, ponieważ Litwini w Polsce mieszkają na swoich etnicznych ziemiach, a Polacy na Litwie i inni rozmawiający po polsku są rezultatem historycznym wcześniejszych nierównych umów”.

Po tych słowach, podpinając się pod narrację o „spolonizowanych Litwinach”, Treinys dodał, że mechanizm ochrony praw mniejszości jest korzystniejszy dla Polaków, niż dla Litwinów. Nie wyjaśnił jednak, co ma na myśli. W traktacie każdy punkt dotyczący praw mniejszości odnosi się zarówno do Polaków na Litwie, jak i Litwinów w Polsce.

Po swojej wypowiedzi przypomniał słowa Mikołaja Radziwiłła w 1569 r. podczas sejmiku lubelskiego, że lepiej jest uciąć rękę, niżli podpisać umowę na niekorzyść swojego kraju. Te słowa będą przywoływane jeszcze po głosowaniu.

„POLACY MOGLI NEGOWAĆ, ALE TEGO NIE ZROBILI”

Całkiem inaczej wypowiedział się Bronislovas Genzelis.

„W moim głębokim przekonaniu o przeszłości powinni decydować historycy. Historycy oceniają wszystkie wydarzenia, dają całościową ocenę i to kształtuje świadomość narodu. Tymczasem wszystkie traktaty wciągają w przyszłość. (...) Polacy też byli okupowani, ale mieli swobodniejsze warunki. Nie możemy zapominać o tych rzeczach, kiedy litewscy

„Problem Radziwiłła nie polega na tym, że powiedział, iż lepiej odciąć sobie rękę, niż podpisać niekorzystny traktat – ale na tym, że on sobie tej ręki nie odciął. Dlatego zachęcałbym Treinysa, do pójścia za przykładem bojara Radziwiłła” – żartował Sakalas, który głosował za ratyfikacją traktatu.

historycy mogli publikować tylko w Polsce, kiedy badania były bardziej obiektywne w Polsce. Polacy mogli wykorzystać tę sytuację i negocjować państwowość Litwy, ale znamy reakcję polskiej inteligencji na okupację Litwy. Dlatego, mimo tych wszystkich perypetii (...) nie widzę innej możliwości, jak tylko traktat ratyfikować” – twardo wypowiedział się poseł.

„WYBIERZMY EUROPE, NIE SÓL NA RANY”

Za traktatem opowiadał się również Gediminas Kirkilas, którego Litwa niedawno pożegnała.

„Jest polityka europejska i jest polityka wschodnia. Polityka wschodnia opiera się na mistyfikacji, na rzekomej obronie czyichś interesów, na sypaniu solą historycznych ran i na patrzeniu bardziej w przeszłość niż w przyszłość. Polityka europejska lub zachodnia opiera się na rozsądku, pragmatyzmie i patrzeniu bardziej w przyszłość niż w przeszłość. (...) Dziś wybieramy pomiędzy polityką europejską a polityką wschodnią” – zaapelował Kirkilas.

„Chciałbym przypomnieć, że w trudnym czasie, całkiem niedawno, trzy lata temu, nasi byli szefowie rządów też szukali i znajdowali schronienie w Polsce. Dlaczego z tej historii wyciągnęliśmy tylko te złe, smutne czy tragiczne fakty? Znaczenie ekonomiczne również jest bardzo duże. Choćby doświadczenie reformy rynkowej (w Polsce – przyp. red.)” – mówił.

W obronie traktatu wypowiadał się także poseł na sejm RL, starosta parlamentarnej frakcji Związku Polaków na Litwie, Zbigniew Siemienowicz.

„Swobodny rozwój mniejszości narodowych w obu krajach uszczęśliwiłby nas i nie powinno być żadnych nacisków. Służyłoby to porozumieniu naszych dwóch narodów. Stoimy przed wielką szansą, ale i wielką odpowiedzialnością. Sam traktat nie rozwiąże wszystkich problemów. Po nim muszą nastąpić kolejne kroki dobrej woli. Tylko dobra wola i chęć wzniesienia się ponad drobne zaczepki może przynieść dobre owoce, a nasza frakcja z pewnością się do tego przyczyni” – zapowiedział Siemienowicz.

Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy został ratyfikowany przez Sejm Litwy. Za ratyfikacją traktatu zagłosowało wtedy 91 posłów, 19 zagłosowało przeciwko, 8 parlamentarzystów wstrzymało się od głosu. Za traktatem głosowali wtedy także polscy posłowie: Artur Płokszt, Ryszard Maciejkianiec i Zbigniew Siemienowicz.

POLSKA RATYFIKOWAŁA BEZ GŁOSU SPRZECIWU

Po głosowaniu przewodniczący sejmiku, Česlovas Juršėnas, wspominał, że w Polsce żaden poseł nie zagłosował przeciwko ratyfikacji, ani żaden nie wstrzymał się od głosu.

Faktycznie, po stronie polskiej za ratyfikacją traktatu głosowało 295 posłów. Chociaż w debacie w polskim parlamencie również padły słowa krytyki, np. na temat zmian w ordynacji wyborczej RL, w wyniku których to zmiany stowarzyszenia nie mogły już wystawiać list wyborczych.

Jednak Polska była zdeterminowana i przekonana, że traktat należy ratyfikować. Hanna Suchocka, premier RP w latach 1992-1993, a wtedy już posłanka, zaznaczyła: „My, Polska, będąc w stosunkach polsko-litewskich partnerem silniejszym, czujemy się szczególnie zobowiązani do unikania zadrażnień. (...) Liczymy, że znajdziemy w tym względzie zrozumienie u naszych litewskich partnerów”.

Traktat jest w mocy, dopóki któraś ze stron go nie wypowie. ■

Eurowizja: Silvester Belt już w Malmö

Agnieszka Skinder

Dwudziestoosobowa delegacja Litwy na czele z wykonawcą Silvesterem Beltem wyruszyła do Malmö (Szwecja) gdzie w dniach 7-11 maja odbędzie się Konkurs Piosenki Eurowizji. Litewski wykonawca wystąpi w pierwszym półfinale 7 maja jako trzeci i wykona piosenkę „Luktelk”.

Na lotnisku wileńskim przed lotem litewskiej delegacji zebrali się dziennikarze, fani Silvestra, aby dodać mu otuchy, życzyć powodzenia. Wykonawca był w dobrym nastroju, choć przyznał, że dopiero teraz zaczyna odczuwać treść i wzruszenie. Na pytanie, jak się czuje, reprezentując Litwę, przyznał, że jeszcze chyba do końca nie rozumie tego, jak wielkim i ważnym jest ten konkurs, więc stara się o tym za bardzo nie myśleć, bo chce pozostać spokojny. „Lecz, gdy widzę was — ten tłum odprowadzających, łza się srebrozy” — przyznał Silvester.

Na pytanie, jakie zmiany zobaczymy na dużej scenie „Eurowizji” w Szwecji, Silvester Belt zapewnił, że nie zawiedzie Litwinów i nie zmieni radykalnie występu.

— Mam wielką nadzieję, że nie odczujecie bardzo silnych zmian, ponieważ wszystko zmieniamy bardzo ostrożnie. Po prostu wiele rzeczy ulepszyliśmy. Przecież teraz będziemy mieli dużą podłogę, którą będzie można wykorzystać na piękne widoki. Zmieniliśmy też wszystkie ubrania, ale tak delikatnie. Inaczej mówiąc, zmieniło się wszystko, ale minimalnie. Nastroj pozostał. Będzie wszystkiego więcej i mocniej — zapewnił wokalista „Kurierowi Wileńskiemu”.

Reprezentant Litwy był szczęśliwy, że rodzina i przyjaciele, którzy wspólnie wybiorą się do Szwecji, wspierają go na tym ważnym etapie życia. Z rodziny na konkurs pojadą mama, tata i siostra. Zapewnił też, że nie czuje zbyt dużej rywalizacji z innymi uczestnikami. A zapytany o swoich faworytów, pozostał dyplomatyczny i cieszył się z przyjaźni przedstawicieli innych krajów.

Silvester Belt z przedstawicielką spółki ubezpieczeniowej Gjensidige Jovitą Aukštuolytė-Minderienė **Fot. Agnieszka Skinder**

— Nawet nie wiem, kto jest moim faworytem. Jakimś cudem w tym roku wszyscy są bardzo przyjaźni, prawie wszystkich poznałem i z niektórymi z nich rozmawiałem. Tak naprawdę, nie czujemy żadnej rywalizacji. A tak na marginesie, w tym roku faworytów Eurowizji jest całkiem sporo. Powiedziałbym, że jest może pięć krajów, które mogłyby wygrać i wszyscy byliby spokojni. Ale trzeba zobaczyć występy, bo to prawda, że piosenki brzmią dobrze, ale kiedy oglądamy obraz i występ na żywo, możemy być rozczarowani. A czasami bywa odwrotnie, więc trzeba poczekać przynajmniej do pierwszych prób — powiedział Silvester Belt.

Zapytany o oczekiwania, artysta odważnie powiedział, że chce wygrać Eurowizję: „Teraz nie myślę o wynikach. Jeśli zachowam spokój wewnętrzny, wyniki będą bardzo dobre. Oczywiście chcemy dostać się do finału, być na szczycie i wygrać”.

Zapytany o sposoby na uspokojenie, Silvester Belt odpowiedział, że najskuteczniejszym sposobem jest po prostu spędzanie czasu ze sobą i swoimi myślami. „Przed występem potrzebuję pół godziny, godzinę, żeby się uspokoić. W pojedynkę, ze słuchawkami. Próbuję się zrelaksować i medytować, ale ogólnie czuję wewnątrz wielki spokój. Dziwi mnie

to, więc zaczynam się martwić, że się nie martwię” — mówił artysta.

Spokoju reprezentantowi Litwy dodała też spółka ubezpieczeniowa Gjensidige, która odprowadziła delegację Litwy na konkurs Eurowizji z solidnym bagażem ubezpieczeniowym. Dwudziestoosobowa delegacja ubezpieczona jest na kwotę 3,6 mln euro kompleksowym ubezpieczeniem w podróży, czyli o wartości 182 tys. euro na osobę.

— Mocno wspieramy przedstawicieli Litwy jadących na Eurowizję, dbamy o ich szeroką ochronę ubezpieczeniową od różnorodnych ryzyk — mówi Jovita Aukštuolytė-Minderienė, kierowniczka komunikacji na Kraje Bałtyckie ADB „Gjensidige”. Pakiet ubezpieczeń został przekazany w postaci symbolicznej poduszki, która została specjalnie uszyta dla wykonawcy z nadrukowanym wzorem tatuażu Silvestra Belta.

„Drobna pomoc ubezpieczeniowa była potrzebna niejednokrotnie uczestnikom Eurowizji: komuś potrzebny był lekarz czy leki. Dlatego możemy potwierdzić, że ważne jest dla nas posiadanie długoterminowego partnera, który co roku dba o bezpieczeństwo delegacji” — powiedział Audrius Giržadas, główny producent LRT i szef litewskiej delegacji na Eurowizję. ■

Tydzień Bibliotek w Kowalczukach

W dniach 23-29 kwietnia, jak co roku wiosną, odbywa się Narodowy Tydzień Bibliotek organizowany przez Litewskie Stowarzyszenie Bibliotekarzy. To najważniejsze wydarzenie w roku dla wszystkich bibliotek w kraju mające na celu promowanie czytelnictwa.

Tegoroczny Tydzień Bibliotek na Litwie odbył się pod hasłem: „W rodzinie europejskiej”. Filia Centralnej Biblioteki Samorządu Rejonu Wileńskiego w Kowalczukach również wzięła udział w tym przedsięwzięciu, przygotowując interesujące spotkania i wystawy dla czytelników w różnym wieku, a także dla wszystkich mieszkańców.

We wtorek 23 kwietnia bibliotekę odwiedziła grupa uczniów z klas 1 i 2 wraz z nauczycielami z Gimnazjum im. St. Moniuszki w Kowalczukach. Spotkanie pt. „Książka i biblioteka” miało na celu zapoznanie dzieci z biblioteką, jej zbiorami i zasadami korzystania, a przede wszystkim — wzbudzenie zainteresowania książką. Dla wielu dzieci była to pierwsza wizyta w bibliotece. Podczas spotkania poznały one magiczne miejsce, w którym „mieszkają książki”. Mali czytelnicy byli bardzo aktywni i chętni do poszerzenia swojej wiedzy. Po zwiedzeniu biblioteki, odpowiadaniu na pytania i rozwiązywaniu zagadek, wysłuchały prośby książki, aby traktować ją z szacunkiem.

Podczas spotkania dzieci poznały magiczne miejsce, w którym „mieszkają książki” **Fot. organizatorzy**

Goście spotkania mieli również okazję obejrzeć prezentację o działalności biblioteki oraz wziąć udział w edukacyjnych zajęciach. Na pamiątkę dzieci otrzymały zakładki do książek.

Organizatorzy wydarzenia dziękują wszystkim, zarówno małym, jak i dużym czytelnikom, za udział w spo-

tkaniu, wspólnie spędzony czas i za owocną współpracę. Wyrażają również nadzieję, że spotkanie to zachęci uczniów do kolejnych wizyt w bibliotece. Biblioteka zaprasza wszystkich czytelników do odwiedzin i życzy miłych chwil spędzonych wśród książkowych pól. ■

Organizatorzy

Mer będzie mógł udzielić ślubów?

We środę 25 kwietnia mer samorządu rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz zwrócił się do minister sprawiedliwości Eweliny Dobrowolskiej z prośbą o rozważenie możliwości wpisania merów na listę instytucji mogących udzielać ślubów. Gdyby mer otrzymał takie uprawnienia, mógłby udzielać ślubów tak, jak prezydenci miast w Polsce. Jako argumenty Duchniewicz podaje uatrakcyjnienie ceremonii i dodatkowe zasilenie budżetu samorządu.

Zdaniem mera Duchniewicza, ceremonia zaślubin z udziałem mera samorządu byłaby znacznie bardziej atrakcyjna, tym bardziej,

że ceremonię rejestracji małżeństwa można zorganizować nie tylko w siedzibie urzędu stanu cywilnego, ale także w miejscach wybranych przez nowożeńców na terenie rejonu wileńskiego.

W apelu do ministra zwrócono uwagę, że od 2023 r., po zmianach w Ustawie o samorządzie terytorialnym, mer samorządu jest organem wykonawczym samorządu (kierownikiem samorządu), posiadającym uprawnienia władzy samorządowej i administracji publicznej, odpowiedzialnym za bezpośrednie wdrażanie ustaw, dekretów rządowych i decyzji rady samorządów.

Ponadto ustawa ta stanowi, że jednym z zadań państwowych (przekazanych przez państwo samorządom) jest rejestracja aktów stanu cywilnego. W piśmie stwierdzono, że biorąc to pod uwagę, merowi samorządu można również przyznać uprawnienia do udzielania małżeństw.

Na Litwie liczba zawieranych małżeństw spada. O ile w 2019 roku łączna liczba ślubów wyniosła 19,5 tys., w 2020 roku było to już zaledwie 15,3 tys. Wpływ na to miał wybuch pandemii. W 2023 roku wg wstępnych danych małżeństw zawarto 14,2 tys. ■

Opr. A.K. na podst. VRSA, inf. wł., mat. pras.

Kongres lituanistów we Wrocławiu: „Zainteresowanie Litwą przerosło oczekiwania”

Antoni Radczenko

W dniach 27-28 maja na Uniwersytecie Wrocławskim odbędzie się VII edycja Międzynarodowego Kongresu Lituanistów. Oprócz 20-lecia wstąpienia Litwy do Unii Europejskiej i NATO oraz 30-lecia podpisania traktatu polsko-litewskiego o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy, organizatorzy wydarzenia, chcą uczcić 300. rocznicę urodzin Immanuela Kanta oraz 100. jubileusz powstania Święta Pieśni (lit. Dainų šventė), które jest ważnym elementem kulturowego dziedzictwa Litwy.

„Cieszę się, że organizowane z Państwa inicjatywy siódme spotkanie bałtystów będzie doskonałą okazją do uczczenia dwudziestej rocznicy członkostwa Litwy i Polski w NATO i Unii Europejskiej oraz

Historia, kultura, językoznawstwo oraz relacje między Polską a Litwą — pod koniec maja Wrocław za sprawą Międzynarodowego Kongresu Lituanistów stanie się centrum debaty polsko-litewskiej, której towarzyszyć będą imprezy towarzyszące.

trzydziestej rocznicy podpisania Traktatu o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy między Litwą i Polską. Cieszy mnie także fakt, że Kongres Lituanistów, który stał się już tradycją, przyciąga coraz większą liczbę osób z różnych dziedzin i krajów, nie tylko specjalistów i znawców języka litewskiego” — napisała w liście gratulacyjnym do organizatorów Audronė Markevičienė, Chargé d'affaires ambasady litewskiej w Polsce.

DEBATY EKSPERCKIE: PONAD 60 NAUKOWCÓW

Obchodom wymienionych dat będą towarzyszyły debaty eksperckie. Natomiast w panelach akademickich poświęconych ta-

kim tematom, jak kultura, językoznawstwo, historia i stosunki polsko-litewskie wystąpi ponad 60 naukowców z Polski, Litwy i ośrodków bałtystycznych z całego świata. Zdaniem organizatorów z każdym rokiem zainteresowanie językiem litewski i Litwą w Polsce rośnie.

— Z perspektywy sześciu edycji Kongresu Lituanistów i nadchodzącej siódmej, mogę z radością stwierdzić, że zainteresowanie tego rodzaju wydarzeniami, a co za tym idzie — Litwą i językiem litewskim, przerosło moje oczekiwania z 2013 r., gdy odbyła się pierwsza edycja konferencji — mówi dla „Kuriera Wileńskiego” dr Tatjana Vologdina z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz organizatorka kongresu.

13.>>

Międzynarodowy Kongres Lituanistów to nie tylko dyskusje akademickie, ale również liczne imprezy towarzyszące, w tym — eventy kulturalne

12.>>

Organizatorzy wydarzenia zawsze starali się uatrakcyjnić program przedsięwzięcia, aby nie była to stricte akademicka impreza. Przykładowo w roku 2022, który był początkiem pełnowymiarowej inwazji Rosji w Ukrainie, pokazano film „Mariupolis” litewskiego reżysera Mantasa Kvedaravičiusa, który został zamordowany przez Rosjan w pierwszych fazach wojny.

EVENTY KULTURALNE

VII edycji kongresu lituanistycznego będą również towarzyszyły eventy kulturalne.

— Przez te lata kongres wyraźnie ewoluował, przekształcając się z jednodniowego spotkania w dwudniową konferencję z bogatym programem kulturalnym, która przyciąga uczestników nie tylko z Polski i Litwy, ale także z ośrodków bałtyckich z całego świata. Udało nam się wypracować solidną sieć kontaktów oraz znaleźć partnerów i instytucje, które wspierają naszą inicjatywę. W szczególności należy wymienić litewskie Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu, które wspiera nas finansowo w organizacji tego wydarzenia. Mimo to temat ten nadal pozostaje niszowy, więc konieczne jest ciągłe dążenie do jego promocji i współpracy z litewskimi partnerami — tłumaczy Vologdina.

OBRAZY I PIEŚNI

W ramach wydarzenia 27 maja odbędzie się wernisaż wystawy litewskiego artysty oraz absolwenta Wileńskiej Akademii Sztuk Pięknych, Mariusa Jonutisa. „FRASZKI/NIEKAI” to prezentacja ilustracji do litewskiego wydania „Fraszek” Jana Kochanowskiego. Wystawa ta składa się z dwudziestu dwóch obrazów. Organizatorzy podkreślają, że wszechstronne zainteresowania artystyczne Jonutisa dotyczą wielu dziedzin sztuki: malarstwa, grafiki, rzeźby, ilustracji książkowych. „Sama twórczość Jonutisa charakteryzuje się niepowtarzalnym językiem artystycznym, harmonijnie łączącym intensywne,

„Przez lata kongres ewoluował, przekształcając się z jednodniowego spotkania w dwudniową konferencję” — mówią organizatorzy

W dniach 27-28 maja na Uniwersytecie Wrocławskim odbędzie się VII edycja Międzynarodowego Kongresu Lituanistów. Oprócz 20-lecia wstąpienia Litwy do Unii Europejskiej i NATO oraz 30-lecia podpisania traktatu polsko-litewskiego o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy.

kontrastowe barwy z subtelnie stylizowanym wyrażeniem sztuki naiwnej” — czytamy w oświadczeniu organizatorów. Urodzony w 1965 r. w Wilnie artysta już od 1989 r. uczestniczył w zagranicznych wystawach, między innymi we Francji i Niemczech. Na swym koncie ma ponad 40 wystaw indywidualnych.

Uczestników kongresu czeka też koncert grupy wokalnejs Trys keturiōse, który od ponad 30 lat promuje autentyczną litewską sztukę ludową. Zespół wrocławskiej publiczności zaprezentuje stare litewskie pieśni wielogłosowe, tzw. sutartinės. W 2010 r. sutartinės zostały wpisane na listę niematerialnego dziedzictwa UNESCO. Tematyka pieśni dotyczy przede wszystkim pracy, rodziny, świąt, historii oraz życia codziennego. Zwyczajowo sutartinės są śpiewa-

ne przez kobiety, mężczyźni tylko akompaniują muzycznie.

KORZENIE LITWSKIE

Pierwsza edycja kongresu odbyła się w 2013 r. Pomysłodawcami imprezy są pochodząca z Litwy dr Tatjana Vologdina, która od lat prowadzi Studium Języka i Kultury Litewskiej na Uniwersytecie Wrocławskim, oraz grupa studentów skupionych wokół Koła Naukowe Lituanistów „Labas”. „Przyczyn do zainteresowania się Litwą i językiem litewskim wśród studentów jest kilka. Po pierwsze, ktoś ma korzenie litewskie. Przychodzą ci, których dziadkowie lub pradziadkowie mieli korzenie na Litwie. Po drugie, to zainteresowanie kulturą litewską. Miałam kilku studentów, którzy chcieli nauczyć się języka litewskiego, ponieważ byli zafascynowani teatrem litewskim. Dochodzi też koszykówka. Bywają też inne powody” — tłumaczyła przed dwoma laty naszemu dziennikowi naukowczyni.

Organizatorami Międzynarodowego Kongresu Lituanistów są Uniwersytet Wrocławski – Studium Języka i Kultury Litewskiej, Koło Naukowe Lituanistów „Labas” oraz Fundacja Pobliza. „Kurier Wileński” objął patronat medialny nad imprezą. ■

Fot. organizatorzy

Lepsze warunki dla przemysłu zbrojeniowego. Jesienią ma ruszyć budowa fabryki amunicji

Sejm przyjął zmiany w prawie, które ułatwią szybsze zakładanie na Litwie dużych zachodnich firm zbrojeniowych. Zmiany te uproszczą warunki dla dużych projektów mających na celu zaspokojenie najpilniejszych potrzeb bezpieczeństwa i obronności państwa. Ułatwiłoby to procedury związane z planowaniem terytoriów, tworzeniem działek i budową.

Przewidujące to zmiany w ustawie inwestycyjnej poparło 118 posłów, przeciw było 4 posłów, a jeden poseł wstrzymał się od głosu.

„Czasami, bardziej niż jakiegokolwiek dotacje, pożyczki czy gwarancje, dla inwestorów ważne są szybkie decyzje, szybko działający aparat państwowy, zminimalizowana biurokracja, cyfrowe rozwiązania i wszystko inne. To właśnie robimy poprzez projekt ustawy” — powiedziała na posiedzeniu Sejmu RL Aušrinė Armonaitė, minister gospodarki i innowacji.

Kazys Starkevičius, przewodniczący Komitetu Gospodarki Sejmu, również podkreślił znaczenie takiej decyzji dla litewskiej gospodarki i bezpieczeństwa. „Przemysł wojenny zaczyna się rozwijać, a tu są dopiero pierwsze jaskółki. Pojawienie się Rheinmetall jest sygnałem, że jesteśmy bezpieczniejsi i bardziej przyjaźni inwestycjom” — powiedział parlamentarzysta.

Algirdas Butkevičius z frakcji demokratów „W imię Litwy” powiedział, że znaczenie takiej ustawy jest znacznie szersze, ponieważ w tej chwili „toniemy w ogromnej biurokracji”. Poseł z partii Chłopów, Valius Ažuolas, zauważył, że nie wszyscy inwestorzy na Litwie mają zapewnione tak korzystne warunki.

NIEMIECKI GIGANT NA LITWIE

Niedawno minister gospodarki i innowacji Aušrinė Armonaitė, minister ochrony kraju Laurynas Kasčiūnas oraz dyrektor ds. rozwoju międzynarodowych programów strategicznych w Rheinmetall, Maximilian Froch, podpisali list intencyjny w sprawie budowy fabryki amunicji artyleryjskiej kalibru 155 mm na Litwie i roz-

Aušrinė Armonaitė
Fot. Julius Kalinskas, ELTA

poczęli negocjacje w sprawie kontraktu inwestycyjnego.

Minister Armonaitė powiedziała, że będzie to największa jak dotąd inwestycja w dziedzinie obronności oraz jedna z największych inwestycji w historii Litwy. Kasčiūnas zwrócił uwagę, że jedną z lekcji płynących z wywołanej przez Rosję wojny na Ukrainie jest potrzeba produkcji amunicji w kraju. „To jest to, do czego dążyliśmy od wielu lat, a teraz staje się rzeczywistością” — powiedział minister.

BUDOWA MA RUSZYĆ JESIENIĄ

Ministerstwo Gospodarki i Innowacji poinformowało o planowanym na Litwie rozpoczęciu budowy fabryki amunicji Rheinmetall jesienią br. Zakład ma powstać w rejonie radziwiliskim w pobliżu Bejsagoły (lit. Baisogala), na terenie państwowym należącym do

Litewskiego Uniwersytetu Nauk o Zdrowiu (LSMU).

Wiceminister Erika Kuročkina, która we wtorek spotkała się w Niemczech z szefami koncernu Rheinmetall, omówiła szczegółowe plany jak najszybszego rozpoczęcia budowy fabryki amunicji 155 mm na Litwie. „Podczas spotkania omówiliśmy niezbędne warunki, aby firma w naszym kraju otrzymała odpowiednią działkę i mogła rozpocząć budowę zakładu już jesienią tego roku. Jest to szczególnie ważne dla bezpieczeństwa narodowego i obronności Litwy” — powiedziała Kuročkina.

NIESPODZIEWANA WIADOMOŚĆ

Dla samych mieszkańców Bejsagoły wiadomość o planowanej budowie zakładu była zaskoczeniem. Opinie mieszkańców podzieliły się: jedni obawiają się, że miasteczko wraz ze strategicznym obiektem stanie się celem wrogich państw, inni mają nadzieję, że inwestycje przyczynią się do poprawy infrastruktury i wzrostu liczby miejsc pracy.

— Informacje o planowanym rozmieszczeniu zakładu zbrojeniowego w naszej okolicy dotarły do mieszkańców z telewizji. Dowiedziałam się o tym w poniedziałek 15 kwietnia, o godz. 8.30. Byłam w pracy, kiedy otrzymałam telefon od przewodniczącego wspólnoty. Powiedział, że usłyszał w wiadomościach, że planowana jest budowa zakładu zbrojeniowego i jedną z planowanych lokalizacji jest okolica Bejsagoły — w rozmowie z naszym dziennikiem mówi Renata Masiulienė, starosta Bejsagoły.

14.>>

Jak mówi nasza rozmówczyni, kiedy usłyszała pierwsze informacje dotyczące wielkości ewentualnych inwestycji i przeznaczenia zakładu, jej pierwszą reakcją było zdziwienie.

— Byliśmy ogromnie zdziwieni, ponieważ dotąd nie słyszeliśmy wcale o takich planach, ale widocznie obiekty o tak szczególnym charakterze wymagają innego planowania, nie wszyscy muszą o nich wiedzieć. Od pierwszych informacji na ten temat minęło już trochę czasu, dzisiaj oceniam te plany bardzo pozytywnie — mówi.

Budowę zakładu rozważa się na gruntach państwowych w odległości około dwóch kilometrów od Bejsagoły. Jest to działka o przeznaczeniu rolnym. Jest ona wykorzystywana do produkcji pasz na potrzeby zwierząt hodowanych dla Instytutu Hodowli Zwierząt Litewskiego Uniwersytetu Nauk o Zdrowiu, dlatego pewne wątpliwości budziły dalsze losy uczelni.

— Spotkaliśmy się z dyrekcją i pracownikami naukowymi. Jak nas zapewniono, ich działalność będzie kontynuowana, a badania naukowe będą prowadzone dalej. Te inwestycje są nam potrzebne, mamy nadzieję, że polepszy się

infrastruktura. Ponadto sytuacja geopolityczna zmusza do tego, żeby oceniać wszystko w innych kategoriach: nie możemy czekać, aż ktoś nas obroni, musimy o to zatroszczyć się sami. Takie obiekty są zazwyczaj chronione, zwłaszcza że w odległości 10 km od nas znajduje się port lotniczy Zoknių w Szawlach — mówi Renata Masiulienė.

NAJWIĘKSZY INWESTOR W HISTORII LITWY

Rheinmetall AG — niemiecka spółka akcyjna założona w 1889 r. z siedzibą w Düsseldorfie. Zajmuje się produkcją na potrzeby przemysłu obronnego i samochodowego w fabrykach w Düsseldorfie, Kassel i Unterlüß. W ubiegłym roku grupa składała się z 218 firm w Niemczech i poza nimi.

Na koniec ubiegłego roku 66 proc. akcji Rheinmetall znajdowało się w posiadaniu inwestorów instytucjonalnych, z czego 37 proc. w Ameryce Północnej, 21 proc. w Europie i 8 proc. w pozostałej części świata. 22,6 proc. akcji spółki należy do prywatnych akcjonariuszy, 11,1 proc. — do innych inwestorów, 0,3 proc. — do samej spółki.

Wśród największych akcjonariuszy Rheinmetall są globalni menedżerowie inwestycyjni, przy czym 10,97 proc. należy do najstarszego francuskiego banku Societe Generale, 5,56 proc. do amerykańskiej firmy inwestycyjnej BlackRock, a 5,17 proc. do banku inwestycyjnego Bank of America. Po 4,99 proc. akcji należy do amerykańskiej firmy zarządzającej inwestycjami Wellington Management Group, amerykańskiej firmy świadczącej usługi finansowe Capital Group Companies i jednego z największych amerykańskich funduszy inwestycyjnych FMR LLC (Fidelity Investments), 4,69 proc. do amerykańskiego banku Goldman Sachs, a 3,83 proc. do szwajcarskiego banku UBS.

Rheinmetall posiada fabryki w 12 krajach na całym świecie: oprócz Niemiec, także w Austrii, Szwajcarii, Rumunii, Kanadzie, Wielkiej Brytanii, USA, RPA, Australii, Hiszpanii, Włoszech i na Węgrzech.

Skonsolidowana sprzedaż Grupy Rheinmetall wzrosła w ubiegłym roku o 12 proc., do 7,18 mld USD. W tym roku koncern spodziewa się rekordowych przychodów w wysokości 10 mld USD, wyższych o 39 proc. niż przed rokiem. ■

Anna Pieszko
na podst. inf. wł., BNS

■ Miasteczko Bejsagoła liczy dziś blisko 2 tys. mieszkańców. Na zdjęciu — pałac Komarów Fot. CC BY-SA, Zidikai1, opr. red.

Weterynarz: zawód szanowany i potrzebny

27 kwietnia obchodziliśmy Światowy Dzień Lekarzy Weterynarii. Prof. dr Rolandas Stankevičius mówi, że zawód weterynarza jest bardzo szanowany i niezwykle potrzebny, a jego popularność i zapotrzebowanie z każdym rokiem rośnie.

Honorata Adamowicz

– Studia weterynaryjne są bardzo popularne nie tylko na Litwie, ale na całym świecie, ponieważ ludzie bardzo kochają swoje zwierzęta. Kiedyś hodowano tylko zwierzęta produkcyjne lub zwierzęta, które przynosiły jakieś korzyści, na przykład kota łapiącego myszy lub psa stróżującego. Teraz zwierzęta domowe są dla ludzi jak członkowie rodziny. Historycznie rzecz ujmując, kiedyś potrzebni byli wyłącznie weterynarze zajmujący się zwierzętami produkcyjnymi, a zwierzęta domowe pojawiały się u weterynarzy sporadycznie. Natomiast teraz ta sytuacja się zmieniła, obecnie każdy dba o swoje zwierzęta. Ludzie bardzo kochają swoje pupile, traktują je i opiekują się nimi, czasami jak prawdziwymi ludźmi – mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” prof. dr Rolandas Stankevičius, dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej na Litewskim Uniwersytecie Nauk o Zdrowiu.

NA WETERYNARIĘ IDĄ TYLKO ZMOTYWOWANI

Litewski Uniwersytet Nauk o Zdrowiu (LSMU) jest jedyną uczelnią na Litwie zajmującą się naukami o zdrowiu, życiu, rolnictwie i weterynarii. Akademia Medycyny Weterynaryjnej na LSMU jest jedyną na Litwie kształcąca wykwalifikowanych lekarzy weterynarii, których dyplomy są uznawane w całej Europie.

– Co roku przyjmujemy na studia weterynaryjne 120 studentów z Litwy, a w zeszłym roku przyjęliśmy też ponad 40 obcokrajowców. Ponad 80 proc. studentów każdego roku kończy studia. Szczególną rzeczą w studiowaniu na naszej

Aby zostać weterynarzem, trzeba mieć upór, motywację, determinację i oczywiście bardzo silne nerwy, ponieważ jest to praca, która nie polega na siedzeniu w biurze

Studia medycyny weterynaryjnej trwają sześć lat i odbywają się w pełnym wymiarze godzin. Pozwalają uzyskać tytuł lekarza weterynarii i tytuł magistra medycyny weterynaryjnej. Medycyna weterynaryjna to nauka o strukturze, funkcji, dobrostanie, zapobieganiu, diagnozowaniu i leczeniu chorób oraz kontroli zdrowych i chorych zwierząt.

uczelni jest to, że studenci uczą się o życiu zwierzęcia, jego środowisku, zachowaniu, opiece nad nim oraz przyczynach różnych chorób i dolegliwości. Te studia są naprawdę wyjątkowe i interesujące. Studia trwają sześć lat, aż do uzyskania tytułu lekarza weterynarii.

Studia weterynaryjne są bardzo ciekawe. Oczywiście, czasem zdarza się, że studenci, którzy dostają się na studia i po pierwszym roku mówią, że nie jest to dla nich interesujące. Generalnie na weterynarię idą ludzie, którzy są naprawdę bardzo zmotywowani, wiedzą czego chcą i pragną pracować ze zwierzętami – zaznacza prof. dr Rolandas Stankevičius.

SPECYFIKA STUDIÓW

Studia medycyny weterynaryjnej trwają sześć lat i odbywają się w pełnym wymiarze godzin. Pozwalają uzyskać tytuł lekarza weterynarii i tytuł magistra medycyny weterynaryjnej. Medycyna weterynaryjna to nauka o strukturze, funkcji, dobrostanie, zapobieganiu, diagnozowaniu i leczeniu chorób oraz kontroli zdrowych i chorych zwierząt.

16.>>

Program studiów medycyny na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej na Litewskim Uniwersytecie Nauk o Zdrowiu przygotowuje wysoko wykwalifikowanych magistrów weterynarii, którzy mogą pracować w prywatnej i publicznej sieci usług weterynaryjnych, mogą diagnozować choroby zwierząt, leczyć chore zwierzęta, stosować środki zapobiegawcze, środki kontroli chorób i żywności oraz mogą rozwiązywać złożone problemy weterynaryjne. Ten program studiów jest akredytowany na Litwie na maksymalny okres siedmiu lat, jest również zatwierdzony przez Europejskie Stowarzyszenie Weterynaryjnych Instytucji Edukacyjnych i Szkoleniowych (EAEVE) i jest uznawany w Unii Europejskiej. Studenci studiują: anatomię, biologię komórki, histologię i embriologię, fizjologię, mikrobiologię, farmakologię, epidemiologię, propedeutykę, chirurgię, patologię weterynaryjną, toksykologię, parazytologię, położnictwo i zaburzenia reprodukcyjne, higienę żywności, państwową medycynę weterynaryjną i zdrowie publiczne oraz inne przedmioty.

LUDZIE CORAZ BARDZIEJ KOCHAJĄ SWOJE ZWIERZĘTA

— Podejście ludzi do zwierząt domowych zmienia się praktycznie każdego roku. Dzięki Bogu, przepisy dotyczące dobrostanu zwierząt, hodowli i opieki nad nimi stają się coraz bardziej rygorystyczne. Dzięki temu zwierzęta dorastają w odpowiednich warunkach, nie są torturowane, a ich dobrostan jest zapewniony. Zmienia się nie tylko podejście do zwierząt, ale także same studia. W czasie studiów odbywa się nie tylko praca kliniczna, ale z roku na rok pojawia się coraz więcej systemów symulacyjnych, w których studenci uczą się, jak podejść do zwierzęcia, jak rozpoznać, co czuje, jak zwierzę się zachowuje i dlaczego zachowuje się tak, a nie inaczej. Zwierzęta różnią się od ludzi, nie wiedzą, jak powiedzieć, nie potrafią narzekać, można jedynie stwierdzić, jak zwierzę się czuje na podstawie jego zachowania lub sprawdzając jego stan zdrowia jako działanie zapobiegawcze — mówi prof. dr Rolandas Stankevičius.

„TRZEBA MIEĆ UPÓR”

Jak twierdzi dziekan, weterynarz jest jak lekarz od ludzi — jego praca również jest bardzo trudna. Zwierzę, podobnie jak człowiek, nie decyduje, kiedy zachoruje. Jest to bardzo odpowiedzialna praca, ponieważ weterynarz podejmuje decyzje dotyczące zdrowia i życia zwierzęcia.

— Aby zostać weterynarzem, trzeba mieć upór, motywację, determinację i oczywiście bardzo silne nerwy, ponieważ jest to praca, która nie polega na siedzeniu w biurze, ale na operacjach, jest krew i wszystkie inne niezbyt atrakcyjne aspekty, towarzyszące medycynie codziennosci. Ludzie muszą być naprawdę przygotowani na taki wybór życiowy. W praktyce ok. 80-85 proc. studentów, którzy je kończą, pracu-

je jako weterynarze. Oznacza to, że ludzie, którzy wybierają tę ścieżkę, podążają nią — zaznacza dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej na Litewskim Uniwersytecie Nauk o Zdrowiu.

— Zwierzęta cierpią na różne choroby. Istnieją choroby skóry, stany zapalne skóry, choroby metaboliczne — są to najczęstsze choroby, gdy zwierzęta nie są prawidłowo karmione, wybrano niewłaściwą paszę lub zastosowano nieregularną dietę. Powszechne są również choroby onkologiczne i złamania. Kliniki weterynaryjne mają stałą kolejkę pacjentów — podkreśla rozmówca. ■

Fot. Honorata Adamowicz

Historia zawodu weterynarza

Zawód weterynarza powstał ponad 5 000 lat temu. Chociaż zwierzęta nie były wtedy jeszcze udomowione, to nadal potrzebowały pomocy. Zazwyczaj leczono jednak bydło i konie. Za pierwszego weterynarza uważa się Urlugaledinna z Mezopotamii. Zapiski na temat leczenia zwierząt wywodzą się też ze starożytnego Egiptu, Grecji i Rzymu. Weterynarią interesował się sam Hipokrates. Arystoteles opisał choroby, takie jak wścieklizna i nosaczka koni.

Historycznie rzecz ujmując, kiedyś potrzebni byli wyłącznie weterynarze zajmujący się zwierzętami produkcyjnymi, a zwierzęta domowe pojawiały się u weterynarzy sporadycznie

Melodia życia: rozmowa o tworzeniu muzyki z młodą piosenkarką Kamilą Jakubėnaitė

„Twórzcie, eksperymentujcie i piszcie swoje utwory! Indywidualność i kreatywność jest najważniejszym i najbardziej cennym aspektem w branży muzycznej” — mówi Kamila Jakubėnaitė, młoda piosenkarka, która odniosła już swoje pierwsze sukcesy w telewizji.

Małgorzata Raicevičiūtė: Jak zaczęła się Twoja przygoda z muzyką?

Kamila Jakubėnaitė: Moja przygoda muzyczna zaczęła się już w pierwszej klasie, gdy zaczęłam śpiewać w chórkę szkolnym. Właśnie tam po raz pierwszy poczułam ogromną miłość do muzyki.

Czy pamiętasz pierwszą próbę?

Pierwszej próby nie pamiętam. Z każdym występem poznawałam coraz więcej i więcej pięknych piosenek, więc z czasem to spowodowało, że chciałam śpiewać.

Jakie są Twoje marzenia lub cele związane z muzyką na przyszłość?

Najbardziej marzę o wydaniu swego pierwszego albumu muzycznego. Nie mam konkretnych pomysłów, ponieważ czuję, że do wydawania albumów jest mi jeszcze daleko. Dzisiaj realizuję i wydaję swoje single.

Jakie są Twoje największe osiągnięcia?

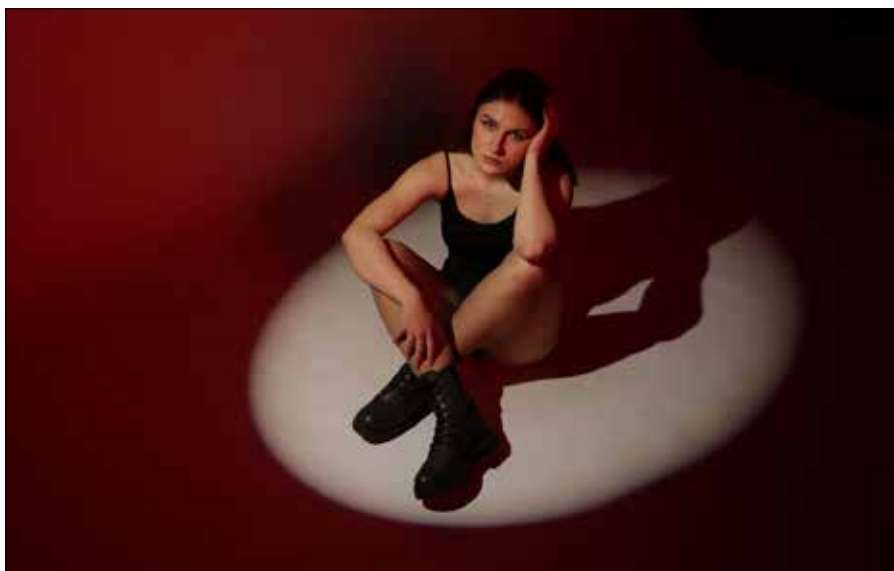
Największym moim osiągnięciem w karierze muzycznej jest doświadczenie, które otrzymałam w programach telewizyjnych. Jako przykład mogę podać projekt telewizyjny „The Voice of Poland”. W tym projekcie zobaczyłam, jak wygląda „wnętrze” projektu, czyli jak wyglądają próby, filmowania.

Czy masz jakieś stałe nawyki lub strategie dotyczące utrzymywania kreatywności?

Nie, wszystko w moim wypadku jest naturalne — kreatywność pochodzi z natchnienia.

Czy masz jakieś ulubione miejsca lub okoliczności, które sprzyjają Twojej kreatywności?

Nie mam miejsca, jednak mam porę w ciągu dnia, kiedy otrzymuję najwięcej myśli i natchnienia do napisania nowych piosenek. Tym czasem jest dla mnie wieczór, gdy myślami zostaję sama ze sobą. Te myśli układam w swoją twórczość.

„Mam negatywny stosunek do piractwa muzycznego, ponieważ w sferze muzycznej jedną z największych wartości jest indywidualność artysty i kreatywność” — mówi Kamila Jakubėnaitė **Fot. Dominykas Blaškevičius**

Jakie są Twoje największe wyzwania w procesie tworzenia muzyki?

Największym wyzwaniem jest ukończenie pisaną zaczętej piosenki. Mam sporo tzw. pomysłów na piosenki, które pozostają niedokończone. Jednak dwie piosenki już wydałam, „Naktis” i feat „Nepasiduok”.

Czy zdarzyło Ci się kiedykolwiek doświadczyć blokady twórczej? Jak sobie z nią radzisz?

Tak, zdarzało się i nadal się zdarza. W takich sytuacjach staram się zmienić warunki i miejsce pobytu. Na przykład wyruszamy w podróż razem z partnerem za granicę lub jedziemy na łono przyrody, by szukać natchnienia i nowych pomysłów.

Jakie jest Twoje spojrzenie na piractwo muzyczne i jego wpływ na przemysł muzyczny?

Mam negatywny stosunek do piractwa muzycznego, ponieważ w sferze muzycznej jedną z największych wartości jest indywidualność artysty i kreatywność. W moim wypadku

inne piosenki mogą podrzucić mi nową myśl lub dać natchnienie na nową piosenkę, jednak zawsze staram się te pomysły jak najbardziej zindywidualizować.

Czy istnieją jakieś wydarzenia lub momenty w Twojej karierze muzycznej, które szczególnie zapadły Ci w pamięć?

Istnieją, jednym z przykładów jest „Romantyczność” — koncert urodzinowy TVP Wilno. Miałam ogromny zaszczyt zaprezentować się na jednej scenie z maestro Zbigniewem Lewickim. Jest on dla mnie prawdziwym autorytetem — to osoba z ogromnym doświadczeniem, z ogromnym talentem, posiada w sobie dużo pozytywnej energii w realizacji swych pomysłów.

Jak wygląda Twój proces twórczy przy komponowaniu utworów?

Najczęściej mój proces twórczy zaczyna się od szukania kombinacji akordów, następnie improwizacja — szukanie melodii i w końcu piszę teksty piosenek.

18.>>

Czy próbowałaś jakichś innych sposobów?

Rzecz jasna, próbowałam różnych metod napisania piosenek, jednak ta metoda najbardziej mi się sprawdziła. O wiele łatwiej jest mi napisać tekst pod wynalezione akordy niż znaleźć akordy pod napisany tekst.

Jakie są Twoje ulubione aspekty pracy nad utworem muzycznym: jest to pisanie tekstów, aranżacja czy nagrywanie?

Ulubionym jest nagrywanie wokalu, ponieważ w procesie nagrywania najczęściej powstają nowe pomysły na piosenkę. Właśnie podczas nagrywania ostatniej piosenki udało się odnaleźć nowe barwy przy nagrywaniu wokalu, ponieważ nie ma eksperymentowaliśmy z melodią i z backwokalami. Tej piosenki jeszcze nie wydaliśmy, jednak mamy nadzieję, że zrealizujemy to latem.

Czy uważasz, że muzyka może być używana jako narzędzie do zmiany społeczeństwa lub przekazywania ważnych przesłań?

Na pewno tak, ponieważ bardzo dużo ludzi słucha muzyki. Trudno mi jest powiedzieć, czy udało się zmienić czyjeś zdanie na jakiś temat dzięki mojej piosence, ponieważ w swych

wydanych piosenkach nie poruszałam prowokujących tematów. Możliwe, że zmieniałam czyjeś zdanie na temat siebie, na temat swej osobowości. No i po prostu, mam nadzieję, że piosenką „Nepasiduok” natchnęłam kogoś do zrealizowania swych celów.

Jakie są Twoje refleksje na temat współczesnych tendencji w tekstach piosenek?

Mamy bardzo ogromny wybór współczesnych piosenek, tych dobrych i tych złych, rzecz jasna, tendencje muzyczne różnią się w zależności od stylu muzyki. Powiedziałabym, że nie popieram tekstów, w których jest poniżana inna osoba i w których jest sporo wulgaryzmów.

Czy masz jakieś porady dla osób, które chcą rozwijać swoje umiejętności muzyczne i zacząć swoją własną przygodę z muzyką?

Często powtarzam: twórcie, eksperymentujcie i piszcie swoje utwory! Indywidualność i kreatywność jest najważniejszym i najbardziej cennym aspektem w branży muzycznej.

Życzę Ci powodzenia w dalszej karierze i dziękuję za rozmowę! ■

Rozmawiała

Małgorzata Raicevičiūtė,

studentka I roku filologii polskiej na Uniwersytecie Wileńskim

Nausėda o Gruzji: oddała się od Europy

Ustawa o „zagranicznych agentach” — która przeszła pierwsze z trzech czytań w Gruzji, pokazuje, że kraj oddala się od europejskich ideałów i że należy na to zareagować, mówi prezydent Gitanas Nausėda.

„W ciągu ostatnich kilku dni rozmawiałem z przewodniczącą Gruzji, panią Salome Zurbiszwili i, niestety, wydarzenia, zmiany w ustawie, które są tam przewidziane, wyraźnie pokazują, że Gruzja nie zbliża się, ale oddala od europejskich ideałów i z pewnością stwarza przeszkody dla dalszego płynnego postępu na drodze eurointegracji” — powiedział Nausėda.

Powiedział, że ważne jest, aby uzyskać opinię prezydenta Polski Andrzeja Dudy na temat wydarzeń w Gruzji. Nausėda już w środę stwierdził, że przyjęcie ustawy o tzw. „agentach zagranicznych” będzie miało negatywny wpływ na proces eurointegracji kraju. W ubiegłym tygodniu ustawodawca w Gruzji przyjął pierwsze z trzech czytań kontrowersyjnej ustawy o „zagranicznych agentach”. Ustawa ta jest od pewnego czasu przedmiotem protestów w Gruzji. Jeśli ustawa zostanie przyjęta, wszystkie media i organizacje pozarządowe, które otrzymują ponad 20 proc. swoich funduszy ze źródeł zagranicznych, będą musiały zarejestrować się w kraju jako „organizacja realizująca interesy obcych sił”.

Opr. A.K. na podst. BNS, inf. wł.
Fot. EPA-ELTA

„Najbardziej marzę o wydaniu swego pierwszego albumu muzycznego” — mówi młoda wokalistka Fot. arch. pryw. K.J.

Polska mało znana: niewielka, wiejska i perspektywiczna – gmina Grybów

O celach gminy, inwestycjach, priorytetach i gościnności opowiada opowiada Jacek Migacz, wójt gminy Grybów (powiat nowosądecki).

Leszek Wątróbski: Gmina Grybów jest gminą wiejską...

Jacek Migacz: ...znajdującą się w Małopolsce, z 16 miejscowościami i powierzchnią 154 km kw oraz z 25 750 mieszkańcami. Na naszym terenie mamy 15 placówek szkolnych. Są to szkoły podstawowe i przedszkola. Budżet gminy w bieżącym roku jest na poziomie 190 mln zł – w tym budżet inwestycyjny wynosi 50 mln zł. Gmina Grybów kładzie szczególnie mocny nacisk na inwestycje oświatowe. W czasie minionej 5-letniej kadencji (2019-2024) wydaliśmy na oświatę ponad 17 mln zł. Obecnie budujemy nową szkołę od podstaw, z salą gimnastyczną w miejscowości Gródek. Chcemy ją oddać do użytku we wrześniu br.

Budujecie Państwo pierwsze publiczne przedszkole...

...i żłobek w miejscowości Florynka. Do końca kwietnia br. ma być w stanie surowym. Będziemy też ogłaszać przetarg na rozbudowę żłobka i przedszkola w Siolkowej przy warsztatach terapii zajęciowej. To będzie drugie publiczne przedszkole. Mamy już zabezpieczone na to odpowiednie środki w kwocie 8 mln zł. Jako gmina Grybów wprowadziliśmy system stypendialny ze środków gminy dla najzdolniejszych dzieci – dla uczniów klas IV – VIII. Pierwsze rozdanie stypendiów miało miejsce w roku ubiegłym. Wsparcie finansowe otrzymało prawie 200 uczniów. Były to stypendia jednorazowe na poziomie 800, 1 200 i 1 500 zł. Braliśmy pod uwagę m.in. liczbę i jakość przedmiotów. Wiadomo, że w starszych klasach przedmioty mają większy ciężar gatunkowy i tam zdecydowanie trudniej uzyskać jest średnią „pięć”. Stypendium jest dużym wyróżnieniem dla wszystkich uczniów, jak i ich rodziców. Ponadto rodzice stypendystów otrzymali list gratulacyjny.

Jacek Migacz – Wójt Gminy Grybów Fot. Leszek Wątróbski

Nie zapominacie też o innych inwestycjach.

W każdym obszarze minionej pięcioletniej kadencji pozyskaliśmy 103 mln zł środków zewnętrznych. Inwestycje zaś jako samorząd wykonaliśmy na kwotę 122 mln zł. Były to m.in. wybudowane i wyremontowane drogi liczące łącznie 65 km. My jako gmina zarządzamy wyłącznie drogami gminnymi, których całkowita długość wynosi dziś 50 550 km. Jeśli chodzi o inwestycje, to najważniejsze jest, że działamy na wielu płaszczyznach. Szczególnie mocno zajmujemy się gospodarką wodną i kanalizacyjną. Na przestrzeni trzech ostatnich lat zrobiliśmy 137 km kanalizacji. Myśleliśmy też o rozbudowie oczyszczalni ścieków na pograniczu miejscowości Cieniawa i Ptaszkowa. Aktualnie trwa projektowanie rozbudowy tej sieci dla 400 gospodarstw w miejscowości Ptaszkowa. Będziemy składać wnioski o pozyskanie unijnych środków zewnętrznych, aby tę inwestycję kompleksowo zrealizować. Jeśli chodzi o wodociągi, to nasza gmina też bardzo rozwinęła gospodarkę wodociągową. Niektóre miejscowości gminne są już w 100 proc. wodo-

ciągowane. W tym roku podpisaliśmy umowę na wodę w Gródku, a w Stróżach na kanalizację na ponad 10 mln zł. Mamy też dokumentację na wykonanie nowego ujęcia wody na potrzeby mieszkańców na potoku Cisawy. Jest to potok, który znajduje się w terenie leśnym.

Wasza Gmina stawia również na sport...

Wybudowaliśmy dwie sale gimnastyczne w szkołach w Binczarowej i Polnej. W tym roku planujemy budowę trzeciej sali gimnastycznej w najmniejszej szkole, w Wyskidnej. Wszystkie więc szkoły w naszej gminie będą miały bazę sportową. Wybudowaliśmy piękny stadion przy szkole we Florynce. Dostaliśmy na to dofinansowanie z Ministerstwa Sportu w roku 2021 w kwocie miliona zł. Mamy podpisaną (w tym roku) umowę na budowę boiska przy szkole w Cieniawie. Pozyskaliśmy również (w ubiegłym roku) pieniądze z Ministerstwa Sportu i drugie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na dwa programy „Sportowa Polska”. Jest to budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Cieniawie oraz modernizacja tamtejszego ogólnodostępnego stadionu. Będą korzystać z niego grupy sportowe i kluby piłkarskie, m.in. „Orzeł” z Ptaszkowej. Dodatkowo z programów rządowych „Laboratoria przyszłości” zyskaliśmy prawie milion zł na wyposażenie i pomoc dydaktyczną: drukarki 3D i pracownie specjalistyczne dla wszystkich szkół.

Jako jedna z nielicznych gmin posiadacie warsztaty terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnościami...

...który codziennie prowadzi zajęcia w różnych pracowniach, a są to m.in. pracownie: stolarskie, kulinarne i krawieckie. Każda więc osoba niepełnosprawna ma szansę rozwijać swój talenty czy swoje zainteresowania i dobrze się z tym czuć.

20.>>

Na przestrzeni trzech ostatnich lat zmodernizowaliśmy budynek i dostosowaliśmy go do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Są tam teraz m.in. podjazdy, z windami i pełną dostępnością. W tym roku planujemy jego dalszą rozbudowę pod kątem połączenia dwóch funkcji – niepełnosprawnych ze zdrowymi dziećmi. Chcemy już od przedszkola kształtować charakter dzieci i wyczulić je na empatię i likwidowanie barier pomiędzy niepełnosprawnymi a zdrowymi ludźmi.

A co Wasza gmina robi dla seniorów?

Otworzyliśmy pierwszy Klub Seniora w Cieniawie za środki uzyskane z Urzędu Wojewódzkiego. Złożyliśmy wniosek o kolejny Klub Seniora, który tworzyć będziemy w Białej Niżnej. Nasi seniorzy aktywnie działają w naszych gminnych ośrodkach kultury, w których organizujemy liczne spotkania przy kawie, cięście i przy naszych gminnych zespołach regionalnych, jak np. „Echo Jaworza” z Ptaszkowej. Dbamy bardzo o nasz folklor. Nasze zespoły reprezentują naszą gminę w miastach partnerskich, takich jak słowacki Wielki Szarysz, francuskie Château-Thierry (urodził się tam Jean de La Fontaine, autor blisko 250 bajek) i węgierskie Herend. Praktycznie zespoły promujące folklor beskidzki są w każdej miejscowości naszej gminy i działają przy domach kultury, tak jak koła gospodyń wiejskich, których jest 16. Mamy ponadto 16 ochotniczych drużyn straży pożarnych. Ostatnio np. uzyskaliśmy dla nich trzy nowe wozy

strażackie ratownictwa gaśniczego. Na Ochotniczą Straż Pożarną – na modernizację remiz i doposażenie sprzętu gmina przeznaczyła ponad 10 mln zł. Przy każdej drużynie strażackiej działa młodzieżowa sekcja pożarnicza. Chcemy, aby starsze pokolenia przekazywały młodszemu swoje doświadczenie dotyczące wartości strażackich. Każda też miejscowość liczy od 15 do nawet 50 małych strażaków, którzy bardzo chętnie uczestniczą w różnego rodzaju szkoleniach. Chcemy w ten sposób oderwać ich od komputerów, tabletów i telefonów.

Gmina Grybów po wybuchu wojny na Ukrainie przyjęła wielu uchodźców...

Była też mocno zmobilizowana razem ze swoimi miastami partnerskimi, szczególnie z francuską Château-Thierry, w pomocy dla potrzebujących. Staliśmy się nawet gminą tranzytową, do której Francuzi przywozili zebrane dary. Myśmy je sortowali i poprzez rzeszowski Caritas przekazywaliśmy dalej na Ukrainę. Także nasi mieszkańcy okazali bardzo dużą pomoc i wielkie serce mieszkańcom Ukrainy, przyjmując ich pod własny dach. My jako gmina Grybów przygotowaliśmy także miejsca pobytowe dla uchodźców wojennych – np. w Centrum Sportów Zimowych. Tak się złożyło, że kiedy wybuchła tam wojna, przebywali u nas na zawodach sportowcy z Ukrainy ze swoimi opiekunami i instruktorem. I myśmy ich przyjęli jako gmina Grybów. A później, kiedy sytuacja się trochę ustabilizowała, to w Kąclowej, w tamtejszym Domu Kultury, zamieszkała grupa

Madonna z Kruźlowej (pierwsze wzmianki o łaskami słynącej figurze pochodzą z 1607 r.)

Fot. Leszek Wątróbski

uchodźców. Także w naszych gminnych szkołach mieliśmy specjalne oddziały przygotowawcze dla nich w kilku miejscowościach, w których uchodźcy znaleźli schronienie. Na dzisiaj mamy jeszcze w Ptaszkowej Ukrainkę z dwójką dzieci i u sióstr zakonnych w Białej Niżnej w klasztorze matkę z szóstką dzieci.

Grybów nie jest gminą uzdrowiskową, tak jak Krynica czy Muszyna...

22.>>

Uczniowie grybowskich szkół podstawowych Fot. archiwum gminne

21.>>

...ale jesteśmy w ruchu turystycznym. Jesteśmy gminą położoną na pograniczu, ale poprzez bazę sportową i turystyczną, jaką jest nasze Centrum Sportów Zimowych oraz trasy narciarstwa biegowego, stawiamy na turystykę i sport. Jesteśmy już rozpoznawalni, nie tylko w skali naszego kraju, ale i zagranicą. Organizowane są tu m.in. zawody międzynarodowe o puchar Grupy Azoty „Slavic Cup” w biegach narciarskich. Zawodnicy z grup startowych w sprintach biegają stylem klasycznym na specjalnie przygotowanym torze przeszkód. Troszczymy się o najmłodszych mieszkańców naszej gminy. W tym roku chcemy, w porozumieniu tamtejszym samorządem, zorganizować wyjazdy szkół na Mazury. Dążymy w ten sposób do poznawania Polski i Europy. Chcemy robić taką wymianę poprzez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. I tak np. w roku ubiegłym pozyskaliśmy od nich środki, pierwszy raz w historii, na 14-dniowy pobyt w Grecji. Był to wyjazd naszej młodzieży, w wieku 13 i więcej lat, ze szkół podstawowych dla 74 najlepszych uczniów z 3 szkół: z Białej Niż-

nej, Siołkowej oraz z Gródka. W tym roku jadą tam ponownie. Dodatkowo w tym roku inni uczniowie naszej gminy wyjechali przed świętami wielkanocnymi również do Grecji. Złożyliśmy też 9 wniosków z kolejnych szkół na dłuższe i cykliczne wyjazdy, które łączone będą z nauką języka angielskiego i jednocześnie poznawaniem kultury greckiej. Myślę, że jest to dobra inicjatywa. Te dzieci, które pojechały tam w roku ubiegłym, miały szansę, może pierwszy raz w życiu, wyjechać za granicę i zobaczyć, jak się żyje w innych państwach w Europie. To jest wartość dodana. Dzieci, które z takich wyjazdów powracają poznają inny krajobraz czy inne nastawienie mieszkańców inną kulturę i obyczaje. Takie wyjazdy zdecydowanie rozszerzają im horyzonty myślowe.

Wasza gmina posiada wiele zabytków architektonicznych...

Przez tereny naszej gminy przebiega szlak architektury drewnianej. Mamy tu zabytkowe kościoły w sześciu miejscowościach. Na ich utrzymanie, konserwację i remonty pozyskaliśmy w ubiegłym roku dotacje. I tak dla kościoła w Ptaszkowej – 500 tys. zł, kościoła w Króźlowej Niżnej – 600 tys.

zł i dla kościoła w Polnej – 400 tys. zł. Prace związane z remontami tych kościołów będą się w tym roku finalizować. Proboszczowie tych kościołów wykonali już odpowiednią dokumentację, uwzględniając wymagania konserwatora zabytków. A w innych miejscowościach, które takiego wsparcia nie otrzymały, dajemy pieniądze z gminnego budżetu w mniejszej kwocie, na poziomie 50-100 tys. zł corocznie, aby wspomóc dziedzictwo narodowe. Wszystkim naszym gościom – tak polonijnym, jak i krajowym, polecam i serdecznie zapraszam do odwiedzenia gminy Grybów. Mamy tu bowiem, obok wspomnianych wcześniej zabytków sakralnych – Florynki, Ptaszkowej czy Króźlowej Wyżnej – liczne zabytkowe kapliczki przydrożne. Szczególniej Państwa uwadze polecam gospodarstwo „Pasiczny bartnik sądecki” będący wizytówką naszej gminy. Są wreszcie lokalne winnice, np. winnica Chodorowa. Z około setki winnic naszego województwa 60 tworzy tzw. Małopolski Szlak Winny. Winnica Chodorowa jest rozpoznawalna w skali nie tylko kraju, ale też wino stamtąd jest eksportowane. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

Przekazanie nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego jednostce OSP Ptaszkowa (23 marca 2024)
Fot. archiwum gminne

Jak rozpoznać fałszywą przyjaciółkę

Prawdziwi przyjaciele cieszą się z naszych prywatnych i zawodowych sukcesów. Ci fałszywi czują się nimi zagrożeni **Fot. Freepik.com**

Przyjaciółka bądź przyjaciel są przy nas, gdy ze wspólnych kontaktów odnoszą korzyści — np. mają z kim spędzać czas, dobrze się bawią, mogą się nam wyzalić, zapytać o radę. Jednak gdy to my jesteśmy w potrzebie i odzywamy się do nich, żeby nam pomogli, zawsze umieją się wykręcić.

Skupienie na sobie. W relacji z fałszywą przyjaciółką (fałszywym przyjacielem) czujemy się pomijani i mniej ważni. Rozmowa zwykle kręci się wokół jej problemów, jej życia i jej opinii. Nie wykazuje zainteresowania naszymi rozterkami.

Brak lojalności. Obgadywanie za naszymi plecami, rozpowiadanie innym prywatnych szczegółów z naszego życia albo rozpowszechnianie nieprawdziwych plotek na nasz temat — jeśli przynajmniej raz udało nam się przyłapać przyjaciółkę lub przyjaciela na takim zachowaniu, to potężny sygnał alarmowy.

Zazdrość. Prawdziwi przyjaciele cieszą się z naszych prywatnych i zawodowych sukcesów. Ci fałszywi czują się nimi zagrożeni. Dlatego będą udawać, że ich nie dostrzegają, albo robić wszystko, by popsuć nam dobry humor. Ich zazdrość może też sprawić, że będą próbować przekierować uwagę otoczenia na siebie i swoje osiągnięcia tak, aby przyćmić nasz sukces.

Manipulacja. Fałszywa przyjaciółka (fałszywy przyjaciel) może uciec się do szantażu emocjonalnego albo nawet zastraszania nas, aby wymóc na nas określone zachowanie. Pamiętajmy: szczerzy i oddani przyjaciele nigdy nie grają nam na emocjach i nie stosują psychologicznych gier, aby coś od nas uzyskać.

Przekraczanie granic. Fałszywi przyjaciele nie mają też problemu z tym, by ingerować w naszą intymną przestrzeń albo przekraczać nasze emocjonalne granice. Potrafią wpaść z niezapowiedzianymi odwiedzinami o późnej porze, wpędzać w poczucie winy, że nie mamy dla nich czasu albo zmuszać do niekomfortowych dla nas zachowań.

Warto dodać, że negatywne zachowania ze strony fałszywych przyjaciół najczęściej nie są kwestią ich wrodzonej złośliwości. Mogą być za to objawem problemów emocjonalnych — narcystycznego zaburzenia osobowości, braku poczucia własnej wartości, traum z dzieciństwa, a nawet skłonności psychopatycznych. Dla własnego komfortu psychicznego najlepiej zdystansować się od fałszywej osoby, ponieważ kontakt z nią najczęściej prowadzi do uczucia zawodu, smutku i zwątpienia w swoją wartość. ■

Jak słuchać w kłótni, żeby usłyszeć?

To, czy potrafimy się nawzajem słuchać, jest fundamentem komunikacji. W słownych starciach brak tej umiejętności zmienia zwyczajną wymianę zdań w podsycone emocjami monologi, okraszone sarkazmem i wyrzucanymi jak z procy argumentami, które pozostają nieusłyszane.

Psychoterapeutka Joanna Harrison w książce „Na zgodę. 5 kłótni, które wzmocnią wasz związek”, na konkretnych przykładach pokazuje, jak bardzo może się zmienić rozmowa, gdy uruchomimy kilka narzędzi: damy sobie przestrzeń na wyrażanie opinii; pozwolimy drugiej osobie na swobodę wypowiedzi, zapewniając jej bezpieczeństwo; uruchomimy autentyczne zaciekawienie jej postawą.

Uznanie stanowiska drugiej strony to bardzo niedoceniany mechanizm, a tak pomocny. Jeśli potrafisz uznać to, co mówi twój partner, powstaje między wami łączące ogniwo. Budowanie atmosfery życzliwości, w której to, co mamy do powiedzenia, jest równie ważne jak to, co mamy do usłyszenia, obniża napięcie i oddala od konfliktu na rzecz zbliżania się do porozumienia. By uniknąć polaryzacji stanowisk, warto się słuchać i być otwartym na to, co słyszymy, nawet jeśli się z tym nie zgadzamy. Ta otwartość pozwala nie trzymać się kurczowo własnego zdania za wszelką cenę, a to jeden z warunków, by konflikt nie eskalował.

Opr. H.A. na podst. zwierciadło.pl
Fot. Freepik.com

Witam Was bardzo serdecznie i szczerze pozdrawiam! Tyle świąt, co Polacy na początku maja – magicznego

miesiąca – nie ma chyba nikt na świecie! Kochani, zapraszam na ociupinę historii, krztę współczesności i trochę zabawy!

W maju – jak w raju!

Maj – piąty miesiąc w roku, według używanego w Polsce kalendarza gregoriańskiego, ma 31 dni. Maj jest miesiącem wiosennym na półkuli północnej, a na południowej jesiennym.

W ciągu trwania miesiąca maja dzień wydłuża się do blisko 16,5 godziny.

Nazwa miesiąca pochodzi od łacińskiej nazwy Maius. Miesiąc ten ma nazwę bogini Mai, matki boga Merkurego. Została ona zapożyczona przez większość języków europejskich. W języku

polskim określenie „maić” oznacza tyle

samo, co stroić. Słowo maj stanowi również określenie młodej ziemi, która w całej swej krasie występuje w tym miesiącu. Według starej legendy Bóg Ojciec w maju stworzył świat.

Słonko majowe ze snu
już wstaje.
We mgłach różowe
wyzłaca gaje.
Przez chmur koronki patrzy
ciekawie.
Biegnie przez łąki kąpać się
w stawie.
Promyki drżące po drzewach
wiesza.
I budzić śpiące kwiaty
pospiesza.
Wszystko się budzi, do zajęć
wraca.
Ożywia ludzi radość i praca.

Euro MAYDAY
Od 2001 roku w Europie organizuje się tak zwany Euro MayDay. Nie jest to raczej święto klasy robotniczej a ruch na rzecz zhumanizowania pracy i życia wszystkich ludzi pracujących. Obchody Euro MayDay zapoczątkował Mediolan, w roku 2004 pomysł podchwyciła Barcelona, a już rok później obchody Euro May Day odbywały się w całej Europie. W 2005 roku Euro May Day świętowało około 200.000 osób.

1 maja – Międzynarodowe Święto Pracy – święto wprowadzone w 1899 roku przez Drugą Międzynarodówkę, upamiętniające strajk robotników w Chicago 1 maja 1886 roku.

Na Litwie za czasów, kiedy przynależała do ZSRR (zapytajcie o to rodziców) i innych krajach socjalistycznych, było to jedno z ważniejszych świąt państwowych. W tym dniu, zwanym także Świętem Klasy Robotniczej, organizowało się huczne pochody, wiece i zgromadzenia, w których obecność była często obowiązkowa. Wiwatujących pozdrawiali najwyżsi działacze partyjni. Po upadku komunizmu święto to straciło na znaczeniu. Jednak jest ważnym dniem dla wszystkich osób pracujących.

ŚWIĘTO PRACY NA ŚWIECIE

W Europie święto pracy obchodzimy 1 maja. **W Ameryce Północnej** odpowiednikiem pierwszomajowego święta jest Labour Day obchodzony w pierwszy poniedziałek września. **W Australii** Labour Day obchodzi się w różne dni w zależności od stanu.

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej – polskie święto wprowadzone na mocy ustawy z 20 lutego 2004. Tego samego dnia obchodzony jest Dzień Polonii i Polaków za Granicą.

Wybór dnia 2 maja nie był przypadkowy – chodziło o dzień, w którym Polakom towarzyszą refleksje o szczytnych kartach historii Polski, wypełnienie wolnego dnia pomiędzy świętami narodowymi oraz podkreślenie obchodów Światowego Dnia Polonii.

To właśnie dnia 2 maja w 1945 r. polscy żołnierze zdobywający stolicę hitlerowskich Niemiec umieścili biało-czerwoną flagę na Kolumnie Zwycięstwa – Siegessäule oraz na Reichstagu w Berlinie.

Ekologiczne czy wiecie, że...

- **Drzewa** filtrują powietrze, którym oddychamy, pochłaniając z atmosfery szkodliwe dla nas substancje i dwutlenku węgla, w zamian dając nam czysty tlen. Oprócz tego, chronią klimat i ochraniają glebę przed erozją wietrzną i wodną.
- **Makulatura** zostanie przetworzona na nowy papier. Tona papieru oznacza wycięcie aż 17 dorosłych drzew! Dzięki makulaturze przyczynicie się do obniżenia zanieczyszczenia powietrza przez papiernię, do zmniejszenia skażenia wody w procesie produkcyjnym papieru oraz do ograniczenia zużycia wody potrzebnej w jego produkcji. Dużo tego, prawda?
- **Przy recyklingu szkła** zużywane jest 21 proc. energii mniej niż przy produkcji nowego szkła.
- **Recykling puszek po napojach**, w porównaniu do produkcji aluminium z boksytu, powoduje spadek ilości zanieczyszczeń powietrza aż o 95 proc., zanieczyszczeń wody o 97 proc. oraz oszczędność energii elektrycznej o 95 proc. Poprzez recykling oszczędza się naturalne złoża rud – recykling 1 kg złomu aluminiowego pozwala oszczędzić 4 kg boksytu.
- **Wasz sąsiad** nie płaci za wywóz śmieci, tylko sam wywozi je nielegalnie do lasu? Dziś jest dzień, w którym powinniście to w końcu zgłosić władzom. Boicie się, że nie będziecie mieć dowodów na to, kto wyrzucił te śmieci? Z pewnością w śmieciach znajdziecie stare rachunki lub zaadresowane koperty.

Świeży i zdrowy sok z pokrzywy

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Pokrzywa królowa ziół, pospolity chwast, a zarazem wspaniałe lekarstwo. Sok z pokrzywy robię od wielu lat co roku na wiosnę, jest bardzo zdrowy, pomaga na wiele schorzeń, ale nie każdy może go pić, osoby z chorobą nerek, czy z cukrzycą raczej nie. Część soku zamrażam w torebkach na kostki lodu, a część w słoiku stoi w lodówce. Przekonałam się o jego skuteczności, gdy moja mała córka zachorowała na anemię, właśnie picie świeżego soku z pokrzywy pomogło w chorobie, tak poprawiły się wyniki, że doktor poleciła powtórzyć badanie. Zachęcam wszystkich — nic to nie kosztuje, a samo zdrowie.

Składniki:

• Pokrzywa wiosenna — kilogram

Wykonanie:

Pokrzywę zerwać z dala od dróg, innych zanieczyszczeń, umyć i odsączyć dokładnie z wody. Oczywi-

■ Fot. gen. cyfr. A.K.

ście wszystko wykonywać w rękawiczkach, aby nie poparzyć rąk. Pokrzywę pokroić i przepuścić przez maszynkę do mięsa, lub wyciskarkę do soku. Całą masę wyłożyć na gęste sito i zostawić, aby sok spłynął. Przyciskać co chwilę łyżką, aby przyspieszyć wyciskanie soku. Na koniec wlać w masę pokrzy-

wową pół szklanki przegotowanej zimnej wody i dokładnie wycisnąć. Powstały sok z pokrzywy przełożyć do słoika i trzymać w lodówce, można dosłodzić go miodem. Ja część soku zamrażam, przelewam do torebek na lód, są wtedy gotowe porcje, a starcza na dłużej i jest tak samo zdrowy. ■

Ciasto biszkoptowe z rabarbarem

Rabarbar, może nie jest tak często używany, ale warto go wykorzystać teraz wiosną, gdy jest najlepszy, dlatego należy robić z nim różne potrawy. Najczęściej robię z niego kompot lub ciasto. Rabarbar jako dodatek do słodkiego ciasta jest bardzo dobry, dodaje lekko kwaśnego smaku. Ciasto biszkoptowe z dodatkiem oleju, robi się bardzo szybko, jest puszyste, wilgotne, delikatne. Idealnie sprawdzi się na podwieczorek, czy na letnie imprezy na świeżym powietrzu.

Składniki:

• 1,5 szklanki mąki pszennej
• 1 szklanka cukru
• 4 jajka
• cukier waniliowy

• 1 łyżeczka proszku do pieczenia
• 5 łyżek oleju
• 600 g rabarbaru
• cukier puder do posypania

Wykonanie:

Przygotować formę 30 na 25 cm, wyłożyć ją papierem do pie-

■ Fot. Freepik.com

czenia lub wysmarować tłuszczem i wysypać tartą bułką. Rabarbar umyć, obrać i pokroić na kawałki, ja użyłam rabarbaru z działki. Mąkę przesiać przez sito, dodać proszek do pieczenia i wymieszać. Jajka ubić z cukrem i cukrem waniliowym na puszystą masę, a następnie ubijając dodawać po łyżce mąką zmieszaną z proszkiem do pieczenia. Gdy cała mąka zostanie dodana, dodać olej i ubić. Ciasto wyłożyć do formy, a na wierzch dodać pokrojony rabarbar. Piekarnik nagrzać do 170 stopni góra-dół i piec ciasto około 40-45 minut, sprawdzić patyczkiem czy suche, oczywiście między rabarborem. Jeszcze ciepłe ciasto posypać cukrem pudrem. ■

Wiosenne remonty cieszą oczy, ale... biją po kieszeni

Aleksander Borowik

Idzie wiosna, którą chcemy, żeby zagościła i w naszych odnowionych domostwach. A więc do roboty — przed remontem należy zabezpieczyć „ruchomości” w naszych nieruchomościach i dać pole do planowania małżonce, ewentualnie dzieciom. Ale z kalkulatorem w ręku...

Kiedy planujemy generalny remont mieszkania, niezbędne jest uwzględnienie wszelkich prac remontowych, jakie będą się na niego składać. Inny bowiem koszt ukształtuje odświeżenie pokoju i niewielkie zmiany, a inny — kapitalny remont mieszkania.

JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO... „WOJNY”? NIEZBĘDNA LISTA

Zanim przystąpimy do remontu, warto się do niego odpowiednio przygotować. Niezbędne będzie tu szczegółowe określenie zakresu prac i czasu, jaki zajmie remont oraz kosztów całego przedsięwzięcia.

— Przede wszystkim, należy obliczyć metraż i podział prac budowlanych oraz wykończeniowych — radzi Józef, budowlany z rejonu wileńskiego z ponad 50-letnim stażem, który — jak sam mówi — zjadł wszystkie zęby na wszystkim.

— Po pierwsze — trzeba mieć wystarczający budżet z odpowiednim zapasem, ponieważ zwykle szacowane okazują się niewystarczające. Po drugie — i chyba najważniejsze, najlepiej przez znajomych trzeba znaleźć sprawdzonych remontowców. Po trzecie — schodzić z flaszką i tortem do sąsiadów — powiadomić o remoncie — śmieje się Józef.

Aha! I nie zapomnijcie o przedwczesnym zabezpieczeniu się kontenerem na wywóz gruzu, którego nie można przecież pozostawiać w śmietnikach!

REMONT KROK PO KROKU

W pierwszej kolejności przystępujemy do prac rozbiórkowych.

Następne powinny być prace instalacyjne uwzględniające przewody elektryczne i rury. Remont łazienki i kuchni to też ewentualne podtynkowe armatury, które trzeba uwzględnić po skuciu płytek. Wtedy możliwa jest też wymiana okien i drzwi. Kolejno wykonywane są prace murarskie i tynkarskie, a także kładzenie płytek i podłóg. Później przystępujemy do malowania ścian i prac wykończeniowych, w tym również sztukaterii, montowania listew i karniszy.

JAK WYBRAĆ FACHOWCA? CZASAMI LEPIEJ ZACZEKAĆ

Wybór odpowiedniego fachowca czy ekipy nie jest prostą sprawą, dlatego warto podejść do tego z głową i odpowiednim wyprzedzeniem.

— Dobrzy specjaliści często mają zlecenia nawet na najbliższe kilka tygodni czy miesięcy, nie będą więc w stanie realizować kilku inwestycji jednocześnie — zaznacza Józef.

Wybranie specjalisty, który jest dostępny niemal od razu bu-

dzi wątpliwości co do jakości jego usług, dlatego jeśli nie może on pochwalić się efektami swojej pracy, lepiej poczekać na sprawdzonych fachowców. Warto tutaj uwzględnić polecenia, szczególnie wśród rodziny i znajomych oraz zobaczyć, jak dany pracownik poradził sobie z zadaniem. Dobry wykonawca pomoże nam zaplanować remont mieszkania.

A teraz najważniejsze — skąd wziąć pieniądze na remont? Tylko, broń Boże, nie patrzcie błagalnie na dziadków, bo ci mają już swoje plany na niebiańskie pokoje! A przedwczesny zawał nie wchodzi przecież w niczyje plany remontowe...

PRACE REMONTOWE ZA 5 000-20 000 EURO

Wraz z nadejściem wiosny zainteresowanie remontami mieszkań i domów znacznie wzrasta. Często jednak trzeba na to zaciągnąć kredyt, bo nawet bez specjalnych potrzeb, zmiany mogą kosztować 170-350 euro za metr kwadratowy.

29.>>

■ Odświeżone domostwo to nasz nieoceniony relaks! Fot. Freepik.com

28.>>

Mniejsze prace remontowe kosztują do 5 tys. euro. Jednak w przypadku większych napraw kwota wzrasta 3-4 razy i może wynosić nawet 20 tys. euro. A więc bez kredytu nie da się tego zrobić.

Według danych za ostatnie półrocze średni kredyt na remont mieszkania wynosi 12 tys. euro. Dlatego bardzo istotny jest wybór odpowiedniego pożyczkodawcy, u którego roczna stopa ceny kredytu może różnić się nawet o 20 punktów procentowych.

PANDEMIA ZMUSIŁA DO ROZEJRZENIA SIĘ WOKÓŁ

Zła pandemia zrobiła jednak i dobrą robotę — skłoniła do remontów mieszkań. Zainteresowanie remontami wzrosło w pierwszej połowie roku, zwłaszcza w okresie styczeń-maj. Choć po pandemicznym boomie na remonty mieszkań zainteresowanie na razie nieco spadło, ale widać, że mieszkańcy Litwy już nie boją się remontów kapitalnych.

Ogromne zainteresowanie remontem domostw i jego finansowaniem zaobserwowano w latach 2020-2021, szczególnie w maju, kiedy bardzo istotna była poprawa warunków dla osób pracujących w domu w czasie kwarantanny.

STABILNOŚĆ NA RYNKU

„Jednak od dwóch lat zmniejszyło się zainteresowanie remontami. Teraz na rynku zapanowała już stabilność. Chociaż kwota kredytów na remont domu stale rośnie, liczba wniosków w pierwszych miesiącach tego roku pozostaje bardzo podobna do ubiegłego roku” — tak komentuje sytuację Edward Arnatkiewicz, szef działu zarządzania relacjami z klientami Bigbanku na Litwie.

Badania pokazują, że na Litwie często przeprowadza się mniejsze naprawy, dlatego odnowienie mieszkań kosztuje do 5 tys. euro. Jednak większe naprawy w domu, bez większych inwestycji, to wydatek rzędu 170-350 euro za mkw.

■ Odkurzenie klimatyzacji to niezbędny ostatni akord remontu Fot. Pixabay.com

PODNIĘĆ CENĘ RYNKOWĄ. INWESTYCJE W JAKOŚĆ

Niektóre ulepszenia opłacają się aż w 147 proc. Choć ludzie zazwyczaj naprawiają mieszkania dla własnej wygody, to zauważa się, że niektórzy naprawiają mieszkania, aby zwiększyć ich wartość.

Krajowe Stowarzyszenie Pośredników w Obrocie Nieruchomościami ustaliło, że właściciele domów uzyskują nawet 147-procentowy zwrot ze sprzedaży nieruchomości. „Remont kuchni lub łazienki zwraca się odpowiednio jedynie w 75 i 71 proc., ale np. gruntowny remont poprawy izolacji oznacza, że dom staje się bardziej energooszczędny i obniża koszty ogrzewania” — radzi Edward Arnatkiewicz.

„Ludzie zazwyczaj starają się choć częściowo pokryć wydatki z własnych środków. Średnia kwota kredytu na remont mieszkania w ciągu ostatnich 6 miesięcy wynosi 14 tys. euro. W porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku to wzrost o 6 proc.” — mówi przedstawiciel Bigbanku.

Jak zaznacza, mieszkańcy są skłonni inwestować w lepszej jakości materiały czy lepszych specjalistów. ■

CENY USŁUG (w euro za m2)

Kafelki.....	od 20
Tynkowanie.....	od 12
Malowanie ścian.....	od 5
Tapetowanie.....	od 6
Montowanie gipsokartonu....	od 12
Betonowanie podłogi.....	od 4,5
Wyrównanie poziomego podłóg..	od 4
Układanie podłogi (laminat).....	od 6
Urządzenie schodów.....	od 1 200
Produkcja i montowanie plastikowych okien.....	od 35
Montowanie drzwi.....	od 50
Klozet, wanna.....	od 50
Instalacja przewodów elektrycznych.....	od 25 za h

Zła pandemia zrobiła jednak i dobrą robotę — skłoniła do remontów mieszkań. Zainteresowanie remontami wzrosło w pierwszej połowie roku, zwłaszcza w okresie styczeń-maj. Choć po pandemicznym boomie na remonty mieszkań zainteresowanie na razie nieco spadło, ale widać, że mieszkańcy Litwy już nie boją się remontów kapitalnych.

	
7.00	Detektyw Literka
7.10	S. anim. „Przyjaciele Misia i Marigolci”
7.35	Rusz się człowieku
7.45	Pięknie przyprawiONA
8.00	Info Wilno
8.15	Studio Wilno
8.35	Forum
9.35	S. „Sześć siostr”
10.30	Kuchenne recepty
10.55	Gra słów
11.20	S. anim. „Przyjaciele Misia i Marigolci”
11.45	Zakochaj się w Polsce
12.10	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35	S. „Leśniczówka”
13.00	Info Wilno
13.05	Dobre historie
13.30	Tygiel
13.50	Giganci nauki - Nobliści
14.40	Tacy byliśmy
15.05	Słownik polsko@polski
15.35	Raport naukowy
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Klan”
16.45	S. „Barwy szczęścia”
17.10	Detektyw Literka
17.25	Przyjaciele Misia i Margolci
17.45	S. „Stulecie Winnych”
18.30	Nowe spojrzenie
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30, 0.50	„19.30”
20.55	„Pytanie dnia”
21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25	S. „Leśniczówka”
21.50	„Dziki serca”
23.00	Na sygnale
23.45	Info Wilno
01.05	Studio Wilno
00.25	Anna Dymna - spotkajmy się
	

6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
9.00	S. „Morderstwa na północy”
9.50	S. „Komisarz Rex”
10.40	S. „Cała Schnell”
11.30	S. „Policja berlińska”
12.20	S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	Bitwa na czerpaki
14.00, 15.00, 16.00,	Wiadomości
14.20, 15.15	Dzień dobry Litwo
16.15	S. „Raj dla kobiet”
17.00	S. „Obietnica”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	(Nie)emigranci
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Dynastie
22.30	Wiadomości Rowerowe
23.00	S. „Erynie”
23.50	S. „Komisarz Rex”
00.35	To jest mój ogród
	
6.00	Filmy anim.
6.30	S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00	S. „Płomień”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Krwawe kwiaty”
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Mam na imię Farah”
15.30	S. „Aromat miłości”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
21.00	S. „Potrzebuję miłości”
21.30	Wiadomości
22.30	„Zakładnik z Wall Street” thriller
00.25	S. „Syn marnotrawny”

	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Historie rzeczy
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Na tropach historii
8.30	7 dni Kowna
9.00	Dzień dobry Litwo
11.30	Białoruska Pogoń
12.00	STOP linia
13.00	Euromaxx
13.30	Spacer
14.00	Prognoza
14.30	S. dok. „Świat Bauhausu”
15.30	S. „Z pamiętnika położnej”
16.15	Zapamiętajmy
16.30	Dzień dobry Litwo
18.30	Niezwykli ludzie
19.00	Pole bitwy
19.25	MŚ w hokeju na lodzie IB. Litwa-Holandia
22.00	„Poeta” dramat
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
00.40	(Nie)stracone pokolenie
	
6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Płonący ogień”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Trójkąt miłosny”
11.00	S. „Romans z detektywem”
12.00	S. „Rodzina”
14.00	S. „Cabo”
15.00	S. anim. „Simpsonowie”
16.00	TV3 wiadomości
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„Pod prąd”
20.30	S. „Smak śniegu”
21.00	„TOP 3”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Nagła śmierć” film fab.
00.10	S. „ZeroZeroZero”
	
6.00	„Zasady mojej

	
6.25	S. „Oddział nr 44”
9.30	S. „Hudson i Rex”
10.30	S. „CSI. Miami”
11.30	S. „Świeża krew”
12.30	S. dok. „Mania chomikowania”
13.30	„Zasady mojej kuchni”
14.50	S. „Wojny glin. Charków”
15.55	S. „Hudson i Rex”
17.00	S. „Świeża krew”
18.00	S. „CSI. Miami”
19.00	S. „FBI”
20.00	„Ale numer!”
21.00	„Operacja Anthropoid” dramat
23.25	„Snajper. Kolejne starcie” dramat
5.30	Nowy dzień
6.30	S. dok. „Straszne zjawiska przyrody”
7.30	Pół godziny z Valatką
8.00	Godzina TV Wolność
9.00	S. „Ocalić Wierę”
10.00	S. „Ślad”
11.00	S. „Raj”
12.00	Kod zdrowia
13.00	Nowy dzień
14.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00	Realna mistyka
16.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00	S. dok. „Rowy śmierci”
18.00	Reporter
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Życie w biznesie
19.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00	Reporter
20.18	Sport. Pogoda
20.20	S. „Ocalić Wierę”
21.25	S. „Raj”
22.30	Reporter
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo
23.30	S. dok. „Rowy śmierci”
00.30	S. „Historia jednego przestępstwa”

	
5.40	S. „Bosch”
7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Goldbergowie”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Supermarkiet”
12.00	„Talenty Ameryki”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Bosch”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Supermarkiet”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Zdrajca” dramat
23.20	S. „Ratownicy”
00.20	S. „Bibliotekarze”
	
6.00	S. „W rękach losu”
7.00	S. „Czarownica”
8.00	S. „Ślepa”
9.00	S. „Zakazany owoc”
10.00	S. „Major Crimes”
11.00	S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00	S. „Zabójcze umysły”
13.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Partnerki”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	S. „Bądź ze mną”
17.00	S. „Gry losu”
18.00	S. „Ślepa”
19.00	S. „Doktor House”
20.00	S. „Prawo i porządek”
21.00	S. „Helen Dorn”
22.55	S. „Pacific Criminal”
01.05	S. „Spirala”
	
6.15	S. „Dziedzictwo”
7.05	S. „Złoty chłopak”
8.00	Transmisja Mszy Świętej
8.30	„Kościół z bliska”
9.00	S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
9.50	S. „Ranczo”

10.45 S. „Komisarz Alex”	Część druga”	8.15 „Był taki dzień”	22.30 „Dwie Ojczyzny Ozjasza Thona” film dok.	16.00 „Historia we fraszkach”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”	21.00 „Oświadczyzny. Jubileusz” spektakl	8.20 „Okrasa łamie przepisy”	23.00 „Oblicza terroryzmu”	16.25 „Kolor Boga” reportaż
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	22.15 „Oto my” dramat	8.45 „Kamperem po Południu”	23.50 S. „Zmiennicy”	16.50 „Ma się rozumieć”
13.10 „Agrobiznes”	00.00 „Francoise Gilot - harda muza Picassa” film dok.	9.00 „Encyklopedia II wojny światowej”		17.00 Informacje dnia
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”		9.20 „Niezwykłe historie Białe - Czerwonych”	6.00 Wywiad z ks. bp. Sławomirem Oderem, ordynariuszem diecezji gliwickiej	17.10 „Jestem mamą”
13.55 „U wybrzeży Nowej Zelandii seria III”	7.00 Gra słów. Krzyżówka	9.40 „Życiorysy odzyskane - Władysław Gałka”	6.40 „Bawer - moja walka” film dok.	17.25 „Przyroda w obiektywie”
15.00 S. „Złoty chłopak”	7.30 „Pozyteczni.pl”	10.05 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	7.50 „Sanktuarium Betharram” film dok.	17.40 „Zdrowie z bożej apteki”
15.55 „Jaka to melodia?”	8.00 „Polska śródziemnomorska”	10.15 S. „Szałeństwo Majki Skowron”	8.45 „Mateczniki polskości”	17.55 „Życie według świętego Jana Pawła II”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	8.30 „Pytanie na śniadanie”	10.45 „Dzika Polska”	8.55, 18.55 „Poczet Wielkich Polaków”	18.10 „Prosto o gospodarce”
17.05 S. „Dziedzictwo”	12.10 „Stacja Innowacja”	11.10 „Gniewosz Plamisty” film dok.	9.00 Informacje dnia	18.30 „Zostań żołnierzem RP”
18.00 „Teleexpress”	12.30 S. „Barwy szczęścia”	11.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	18.45 Muzyczne chwile
18.20 „Jaka to melodia?”	13.00 „Gość Poranka”	11.55 „Był taki dzień”	9.35 „Alternatywa dla programu In vitro” reportaż	19.05 Informacje dnia
18.55 S. „Klan”	13.20 „Makłowicz w podróży”	12.00 „Było, nie minęło”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
19.25 S. „Leśniczówka”	13.50 S. „Blisko, coraz bliżej”	12.25 „Marzyciele”	10.20 „Słowo życia”	20.30 „Każdy maluch to potrafi”
20.00 „Jeden z dziesięciu”	15.10 „Hala odlotów”	12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”	10.25, 12.50, 20.25 Święty na każdy dzień	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
20.30 „19.30”	16.05 „Jak to działa”	13.10 Działo się w Krakowie	11.00 Informacje dnia	21.20 Modlitwa różańcowa
21.15 „Reporterzy”	16.35 „Zwierzaki Czytaki”	13.15 S. „W labiryncie”	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	13.40 Film dok.	12.00 „Czas wielkiej próby” film dok.	22.00 Apel Jasnogórski
22.10 „Zimna wojna” dramat	17.30 S. „Barwy szczęścia”	14.40 „Polacy - Droga do środka”	12.40 „Ma się rozumieć”	22.20 Informacje dnia
23.50 „Przebiegła gra” film akcji	18.00 Teleexpress	15.25 „Kuchnia dwudziestolecia”	13.00 Modlitwa Regina Coeli	23.00 „Tętno” film dok.
	18.20 „Gra słów. Krzyżówka”	15.50 S. dok.	13.35 „Zapomniane męczeństwo” film dok.	23.55 „Mistrz i Katarzynka” film dok.
9.00 „Muzyczne poranki”	18.50 S. „Leśniczówka”	16.45 „Giganci historii”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	
9.25 „Zaginione - odnalezione”	19.20 „Vito odkrywa Polskę”	17.30 „Encyklopedia II wojny światowej”	15.20 Muzyczne chwile duchowy Sekretarki Bożego Miłosierdzia” reportaż	7.00, 18.00 Fani czterech kółek
9.50 „Zaginione Skarby” film anim.	19.50 „Nad Niemnem”	17.55 „Był taki dzień”	15.30 „Kierownik duchowy Sekretarki Bożego Miłosierdzia” reportaż	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
10.05 S. „Komediantka”	20.10 „Studio Lwów”	18.00 „Encyklopedia II wojny światowej”		10.00 Łowcy klasyków
11.10 „Szczęśliwy człowiek” film obycz.	20.25 Pytanie dnia	18.30 „Nie było żadnej nadziei” film dok.		11.00, 0.00 Nagi instynkt przetrwania
12.50 „Wędrowiec Polski”	20.30 „19.30”	19.00 S. „Wojenne dziewczyny”		12.00 Ocalić dom
13.30 „15 stron świata” film dok.	21.25 S. „Ojciec Mateusz”	19.45 „Polacy na ratunek Żydom”		14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
15.00 „Matisse. W poszukiwaniu światła” film dok.	23.15 „Aktorka bez granic. Polski Teatr w Toronto” film dok.	20.00 „Było, nie minęło”		16.00 Van Go
16.05 „Fredek uszczęśliwia świat” komedia	00.10 „Teleexpress Extra”	20.20 „Niezwykłe historie z pocztówek”		17.00 Skarby z szopy
17.45 S. „Komediantka”	00.30 „Panorama”	20.35 „Z wieszaka historii”		17.30 Walka o bagaż
19.00 „Rozmowy (nie) wygodne”		21.00 „Murowanica i jej pierwszy gospodarz” film dok.		19.30 Jak to działa?
20.00 „Lata osiemdziesiąte.	7.00 „Był taki dzień”	21.50 „Wojna w eterze”		20.00 Łowcy staroci: renowacje
	7.02 „Marzyciele”	22.00 „Nie było żadnej nadziei” film dok.		21.00 Gorączka złota: złoty szlak
	7.20 S. „Wojenne dziewczyny”			22.00 Gorączka złota: rzeka skarbów
	8.05 „Polacy na ratunek Żydom”			23.00 Przypadki z archiwum X

TVP WILNO	
7.00	Zwierzaki Czytaki
7.15	Figu Migu
7.25	S. anim. „Agatka”
7.35	Moda na rodzinę
8.00	Info Wilno
8.15	Studio Wilno
8.45	Woronicza 17
9.35	S. „Sześć siostr”
10.30	To je Borowicz
10.55	Gra słów. Krzyżówka
11.15	Zwierzaki Czytaki
11.30	S. anim. „Agatka”
11.45	Dobre historie
12.10	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35	S. „Leśniczówka”
13.00	Info Wilno
13.05	Było, nie minęło
13.20	Nad Niemnem
13.40	Va Banque
14.30	„Dzień dobry, Kocham cię” komedia
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Klan”
16.45	S. „Barwy szczęścia”
17.10	Figu Migu
17.20	Zwierzaki Czytaki
17.40	S. „Sława i chwala”
18.35	Tygiel
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.35	Panorama litewska
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	„19.30”
20.55	„Pytanie dnia”
21.00	Bo we mnie jest seks
22.40	Szansa na sukces
23.35	S. „Na sygnale”
00.20	Info Wilno
00.40	Studio Wilno
01.00	Pożyteczni.pl
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Przepisy na dobre życie
7.00	Moja najlepsza przyjaciółka
7.30	„Uzdrowiająca woda” film fab.

9.00, 9.35, 10.35, 11.35	Dzień dobry, Litwo
9.30, 10.30, 11.30	Wiadomości
12.00	„Islandia z lotu ptaka” film dok.
12.55	„Belgia i Luksemburg z lotu ptaka” film dok.
13.50	Euromaxx
14.20	„Serce motyla” film fab.
16.15	S. „Raj dla kobiet”
17.00	S. „Obietnica”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.00	„Powrót, który nas zmienił” film dok.
19.30	Dokąd teraz?
20.30	Panorama
21.00	Język litewski
22.00	„Pokolenie.EU” film dok.
23.30	„Powrót, który nas zmienił” film dok.
00.00	„Islandia z lotu ptaka” film dok.
LRT PLUS	
6.00	S. anim. „Tom i Jerry Show”
8.15	„Smerfy” film anim.
10.20	„Ricie milioner” komedia
12.10	„Mia i biały lew” film fab.
14.15	„Gęsia skórka” komedia
16.20	„Król rozrywki” dramat
18.30	Wiadomości
19.30	Pierwsze ujęcie
22.15	„Aquaman” film fab.
01.05	„Zakładnik z Wall Street” thriller
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	(Nie)emigranci
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Dzieci tysiąclecia Litwy
8.30	Wiara i życie
9.00	Gen ciekawości
9.30	Oto kino
10.00	Euromaxx

10.30	W sercu Litwin
11.30	Jesteśmy Ukraińcami
12.00	Dzień dobry, Litwo
14.30	„W drodze do Europy” film dok.
15.30	S. „Z pamiętnika położnej”
16.15	Legends. Donatas Banionis
17.10	Merunas. „Muzyka nietknięta”
18.30	„Powrót na mapę” film dok.
19.25	MŚ w hokeju na lodzie IB. Litwa-Chiny
22.00	„Vievio dżiazo klavišai 2023”
23.00	„Sting” film dok.
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
00.40	(Nie)stracone pokolenie
rytas.tv	
6.00	Seriale anim. „Królewna Śnieżka” film anim.
10.00	„Shrek Trzeci” film anim.
11.50	„Ogłiki” film anim.
13.35	„Między nami kosmos” dramat
16.00	„Rycerze z Szanghaju” dramat
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„Sekretne życie Waltera Mitty” dramat
21.50	„Mąż za pieniądze” komedia
00.00	„Krucjata Bourne'a” film fab.
BTV	
6.15	„Twardziele na pustkowiu” film dok.
7.25	S. dok. „Wyspa Rottnešt, królestwo kuok”

9.45	40. Międzynarodowy Festiwal Cyrkowy w Monte Carlo
12.15	„Młody mistrz” komedia
14.30	„Diamentowa afera” komedia
16.25	„Truman Show” dramat
18.30	Mistrzostwa LKL. „Uniclub Casino-Juventus”-„Rytas”
21.00	„Bliźniak” thriller
23.20	„Operacja Anthropoid” dramat
rytas.tv	
5.30	Nowy dzień
6.30	S. dok. „Straszne zjawiska przyrody”
7.30	W cieniu mężczyzn
8.00	S. dok. „Rowy śmierci”
9.00	S. „Ocalić Wierę”
10.00	S. dok. „Urodzeni, aby być silnym”
12.00	Pierwszy raz. 60+
12.30	Pytanko
13.00	Koncert zespołu „Studija” i E. Ščiogolevaite
15.00	Realna mistyka
16.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Pierwszy raz. 60+
17.00	Koncert Radži
18.00	Reporter
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Cel podróży
19.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00	Reporter
20.18	Sport. Pogoda
20.30	Piosenki od „Pukasa”
22.30	Reporter
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Koncert „Žvaigždziu kvartetas”
00.30	S. „Historia jednego przestępstwa”
rytas.tv	
5.35	S. „Bosch”

7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„Na jednym końcu haczyk”
9.30	S. „Goldbergowie”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Supermarkiet”
12.00	„Talenty Ameryki”
13.00	„Gwiazdy lombardu”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Bosch”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Supermarkiet”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Przebiegła gra” dramat
22.55	S. „Ratownicy”
23.50	S. „Bibliotekarze”
TVP 1	
6.00	S. „W rękach losu”
7.00	S. „Czarownica”
8.00	S. „Ślepa”
9.00	S. „Zakazany owoc”
10.00	S. „Major Crimes”
11.00	S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00	S. „Zabójcze umysły”
13.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Partnerki”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	S. „Bądź ze mną”
17.00	S. „Gry losu”
18.00	S. „Ślepa”
19.00	S. „Doktor House”
20.00	S. „Prawo i porządek”
21.00	S. „Helen Dorn”
00.50	S. „Spirala”
TVP 1	
6.10	„W pustyni i w puszczy” film fab.
7.50	„Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
8.00	Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry
8.30	„Zrzuńnani odbudowani”
9.00	S. „Wydział kryminalny”

Kitzbühel"
9.50 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.40 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
12.55 „Ranczo Wilkowyje” komedia
14.35 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
14.45 „Ogniem i mieczem” dramat
18.00 „Teleexpress”
18.25 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
18.35 S. „Ojciec Mateusz”
19.25 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
19.40 „Jaka to melodia?”
20.30 „19.30”
21.30 „Urodziny w Europie! Dobrze, że jesteśmy razem”
23.20 „Od zera do milionera - 20 lat w Unii” film dok.

9.00 „Muzyczne poranki”
9.35 „Zaginione - odnalezione”
10.05 S. „Komediantka”
11.15 „Fredek uszczęśliwia świat” komedia
12.50 „Tamte lata, tamte dni”
13.30 „Mistrzowie muzyki filmowej”
14.25 „20 lat w Unii Europejskiej”
14.35 „Latarnik” film TVP
15.40 „Przygoda na Mariensztacie” komedia
17.30 S. „Jan Serce”
18.40 „20 lat w Unii Europejskiej”
18.50 „Rzecz Polska”
19.10 „20 lat w Unii Europejskiej”
19.20 „Którędy po

sztukę”
19.30 „Klasyczna literatura i kino” film dok.
20.25 „20 lat w Unii Europejskiej”
20.40 „Ukraińska czytanka”
21.00 „Kingsajz” komedia
22.50 „20 lat w Unii Europejskiej”
22.05 S. Profesor T.”
00.10 „Jazz.pl”

7.00 „Gra słów. Krzyżówka”
7.30 „Stacja Arktyka”
8.00 „Okrasa łamie przepisy”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.50 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.45 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
13.50 S. „Ojciec Mateusz”
15.30 „Aktorka bez granic. Polski Teatr w Toronto” film dok.
16.25 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
16.30 „Panna, madonna, legenda tych lat...” koncert
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka;”
18.45 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
18.55 S. „Leśniczówka”
19.25 S. „Ziemia obiecana”
20.20 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”
20.25 „Pytanie dnia”
20.30 „19.30”
21.30 „Urodziny w Europie! Dobrze, że jesteśmy razem”
23.15 „Zupa Nic” komedia

00.50 „Polska w Unii Europejskiej. 20 lat później”

HISTORIA

7.00 „Był taki dzień”
7.02 „Było, nie minęło”
7.25 „Epitafia katyńskie”
7.30 „Wiosna w przyrodzie” film dok.
7.40 „Był taki dzień”
7.45 „Matusia” film dok.
8.40 „Mistrz. Jan Matejko znany i nieznan” film dok.
10.00 „Tajemnice początków Polski - Krzyż i korona” film dok.
10.55 „Wojownicy czasu”
11.25 „Ex Libris”
11.45 „Gra o koronę” film dok.
12.35 „Pani minister tańczy” komedia
14.00 „Oblicza terroryzmu”
14.50 „Archiwum zimnej wojny”
15.20 „Chodźcie z nami” film dok.
15.45 „Bóbr - odrodzenie rzeki” reportaż
16.30 „Z Gdańska do Europy” film dok.
17.00 „Mistrz. Jan Matejko znany i nieznan” film dok.
18.20 „20 lat w Unii Europejskiej”
19.00 „Giganci historii”
19.45 „Polskie 100 lat”
20.10 „Dzień pierwszy - 1 maja 2004” film dok.
21.00 „Długi weekend” film TVP
22.15 „Historia w postaciach zapisana”
23.55 „Kabaret Olgi Lipińskiej”

6.35 „Odpowiedzialni za Kościół”
7.00 „Dulce et decorum est pro Patria mori” film dok.
8.00 „Życie lasu. Storczyki” film dok.
8.35 „Zdrowie z bożej apteki”
8.55 „Poczet Wielkich Polaków”
9.00 Informacje dnia
9.15 „Polski punkt widzenia”
9.35 „Każdy maluch to potrafi”
9.50 „Słowo życia”
10.00 „Tak Go pamiętam”
10.20 „Mateczniki polskości”
10.30 „Sanktuaria polskie”
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna papieża Franciszka w Watykanie
11.50 Muzyczne chwile
12.00 „Ostatni rzeźbiarz w szkłe” reportaż
12.25 „Jestem mamą”
12.40 „Prosto o gospodarce”
13.00 Modlitwa Regina Coeli
13.03 Informacje dnia
13.20 S. dok. „Zofia Czeska - błogostawiona na nasze czasy”
13.40 „Fenomen polskości” film dok.
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 „Granica nadziei” film dok.
16.00 „Leśni mocarze” film dok.
16.50 „Ma się rozumieć”
17.00 Informacje dnia
17.10 „Na zdrowie”
17.30 „Czas wielkiej próby” film dok.
18.00 „Po stronie

prawdy”
18.50 Muzyczne chwile
18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
19.00 Modlitwa Regina Coeli
19.05 Informacje dnia
19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 S. anim. „Opowieści z Księgi Cnót”
21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
21.20 Modlitwa różańcowa
21.50 „Myśląc Ojczyzna”
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 „Polski punkt widzenia”
23.00 „Dziewczyny z tamtych lat” film dok.
23.45 „Z Benedyktem XVI rok po roku”
00.15 „Rezurekcja” film dok.

7.00, 13.00 Fani czterech kótek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
11.00 Nagi instynkt przetrwania
12.00 Ocalić dom
14.00 Graty Dereka Bieriego
17.00 Skarby z szopy
17.30 Walka o bagaż
18.00 Fani czterech kótek
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Graty Dereka Bieriego
22.00 Fani czterech kótek
23.00 Łowcy staroci
00.00 Nagi instynkt

*muzyczne
popołudnie*

3 MAJA

Justina Stankovič

Viktorija Gan

2024.05.03

**Złożenie
kwiatów**

na cmentarzu 17:00

Koncert 18:00

Meno galerija FOJĖ

Birutės g. 8, Trakai

Organizatorzy: **FOJĖ**
MENO GALERIJA

Partnerzy: INSTYTUT
POLSKI
WILNO | FESTIVAL
MUSICAL
VILNIUS

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Wilnie

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

USŁUGI

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. +370 683 95 373

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajozrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno.

Tel. +370 684 30 018

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. +370 683 95 373

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi.

Tel. +370 645 444 47

SPRZEDAŻ

Sprzedam dokumenty na ziemię nie podlegającą zwrotowi (około 4ha).

Tel. +370 654 93 428

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie.

Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

 UAB „KLION”
zatrudni
**PRACOWNIKA SKLEPU,
MAGAZYNU**
Wynagrodzenie od 800 euro
Miejsce pracy:
Vilnius, Birbynių g. 4A
Tel.: 8 685 04080,
e-mail.: info@klion.lt

UAB „Krekenavos agrofirma”
 **SKUPIJEMY
BYDŁO**
KROWY, CIELICE, BYKI
WEDŁUG WAGI RZEZNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
WĄZY, PLACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. (8 620) 61179

Sprzedaj las
(do 16 000 €
za hektar) **DROGO**
Otrzymaj wycenę nieodpłatnie!
8-659-99929

Firma zatrudni administratora

Staż pracy niewymagany, prawo jazdy kategorii B
tel. 8 685 14284, e.l.p.: info@uabrovita.lt

SUFITY NAPINANE – WYSOKIEJ JAKOŚCI.**MONTAŻ SUFITÓW NAPINANYCH WRAZ Z OŚWIETLENIEM.**

- Szybki montaż w jeden dzień. Bez brudu i kurzu
- Bezpłatny pomiar
- Atrakcyjne ceny. Od 9.99€ za m². (Dokładną cenę podajemy tylko na pomiarze, który robimy za darmo.
- Sufity bezpieczne i przyjazne dla środowiska

Tel. +37061321888
www.cdlobos.lt

W imię Boga w Trojcy świętej jedynego

**KONCERT Z OKAZJI
233. ROCZNICY KONSTYTUCJI 3 MAJA**

3 MAJA 2024 R. GODZ. 12.00
PAŁAC BALIŃSKICH W JASZUNACH

SKRZYPCE
TOMASZ KRÓL

FORTEPIAN
WOJCIECH WOŁOSZYN

W PROGRAMIE

Henryk Wieniawski - Polonez D-dur
Roman Statkowski - Krakowiak
Henryk Wieniawski - Wariacje na temat własny
Emil Młynarski - Mazur
Henryk Wieniawski - Legenda
Karol Mroszczyk - Polonez

WSTĘP WOLNY

Jeżowe osiedle w centrum miasta

W Krakowie żyje kilka tysięcy jeży — a ostatnio, pokazują się w różnych częściach miasta. Zwierzęta tam mają nawet swoje osiedle. Na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego zbudowano specjalne drewniane domki dla kolczastych lokatorów. „Na terenie kampusu rozmieszczono kilka domków dla zwierząt. Czasami widać, jak przebiega jeż, na naszym kampusie jest ich naprawdę sporo. My w trakcie inicjatywy, kiedy wymyślaliśmy ten projekt, zastanawialiśmy się, czy w ogóle to ma sens. Ale gdy już te domki powstały, to tak naprawdę jak widzimy gdzieś grupą projektową jeża na kampusie, to zawsze wysyłamy sobie zdjęcia” — opowiada jedna z inicjatorek akcji, Alicja Zentkowska. Fot. Freepik.com

„Zaćmienie Słońca” na czole cielaka

Cielę ze znamieniem w kształcie półksiężyca urodziło się w Kanadzie. Nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby nie data urodzenia — 8 kwietnia. Tego samego dnia nad jego rodzinnym regionem widoczne było całkowite zaćmienie Słońca. 8 kwietnia nad częścią Meksyku, Stanów Zjednoczonych i Kanady widoczne było całkowite zaćmienie Słońca. Jednym z miast, gdzie wystąpiło to zjawisko, było Kingston w prowincji Ontario. Tego samego dnia w Kingston przyszedł na świat cielak rasy holsztyńskiej z nietypowym symbolem na czole. Na czarnym futrze posiadało ono białą plamkę, przypominającą kształtem półksiężyc lub tarczę słoneczną wylaniającą się zza Księżycy. Jak powiedziała właścicielka cielaka Laura Carey, krowy rasy holsztyńskiej czasami rodzą się z niezwyklejmi oznaczeniami. „Widzieliśmy plamki, które wyglądały jak serca i takie przypominające znaki zapytania” — opowiadała.

Kury rumienią się pod wpływem emocji

Emocje kur domowych można wyczytać z ich... skóry. Jak pokazało badanie przeprowadzone przez francuskich naukowców, zwierzęta te czerwienieją, znajdując się w pewnych sytuacjach. Badacze przyglądali się sześciu młodym ptakom przez trzy tygodnie obserwowali je w różnych sytuacjach. Naukowcom udało się zgromadzić 18 tys. zdjęć, które przeanalizowali komputerowo, szczególną uwagę zwracając na kolor głów kur. Reakcje ptaków były najłatwiej zauważalne, gdy znajdowały się one w nieprzyjemnych sytuacjach, na przykład podczas prób złapania. Skóra kur przyjmowała wtedy wyraźnie czerwony kolor. Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Każdy podróżuje na swój sposób Fot. Marian Paluszkiwicz